

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**AFGANİSTANDA OKUL MÜDÜRLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE İLK VE ORTA ÖĞRETİM OKULLARINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ramesh ASIFI

ANTALYA, 2019

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**AFGANİSTANDA OKUL MÜDÜRLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN
GÖRÜŞLERİNE GÖRE İLK VE ORTA ÖĞRETİM OKULLARINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ramesh ASIFI

**Danışman:
Prof. Dr. Ali SABANCI**

ANTALYA, 2019

DOĞRULUK BEYAN

Yüksek lisans olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı bir yol ya da yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eseri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Ramesh ASIFI

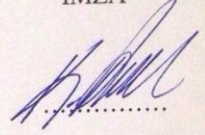
24/ 06 /2019

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ramesh ASIFI 'nin bu çalışması 24.06.2019 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği/oy çokluğu** ile kabul edilmiştir

İMZA

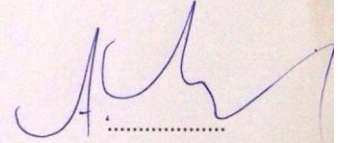
Başkan : (Unvan)Adı Soyadı
Prof. Dr. Kamile DEMİR
(Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı)

Üye :(Unvan)Adı Soyadı
Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI
(Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı)

Üye (Danışman) :(Unvan)Adı Soyadı
Prof. Dr. Ali SABANCI
(Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı)

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: AFGANİSTAN'DA OKUL MÜDÜRLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İLK VE ORTAÖĞRETİM OKULLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleőtirilmesinde, sürekli değerli bilgilerini benimle paylaőan, saygıdeğer danışman hocam; Prof. Dr. Ali SABANCI' ya verdiği destek ve rehberlik için sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca bu çalıőmamın ortaya çıkmasında büyük emekleri olan, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim dalından ders aldığım hocalarım; Prof. Dr. İlhan Günbayı, Prof. Dr. Mualla Bilgin Aksu, Doç. Dr. Çiğdem Apaydın, Doç. Dr. Kemal Kayıkçı, Doç. Dr. Süleyman Karataş ve Dr. Türkan Aksu'ya engin bilgilerini paylaőımlarından dolayı teşekkür ediyorum. Bu araştırmaya destek olan tüm meslektaőlarıma teőekkürlerimi sunuyorum.

Akademik ve sosyal hayatımda her zaman yanımda olan eőime ve aileme duygularımla teşekkür ederim.

Ramesh ASIFI

ÖZET

AFGANİSTANDA OKUL MÜDÜRLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İLK VE ORTA ÖĞRETİM OKULLARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Ramesh, ASIFI

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı

Tez yöneticisi: Prof. Dr. Ali SABANCI

Temmuz 2019, 92 Sayfa

Bu araştırmada Afganistan'ın başkenti Kabil'de okul müdürlerinin ve öğretmenlerin görüşlerine göre ilk ve ortaöğretim okullarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri amacıyla yapılmıştır.

Araştırma: Birinci bölüm giriş, problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın varsayımları (sayıtlılar) araştırmanın sınırlılıkları, tanımlar; ikinci bölüm, örgüt, yönetim, yönetici, eğitim yönetimi, Afganistan eğitim sistemi; üçüncü bölüm, ilgili araştırmalar; dördüncü bölüm, araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, verilerin analizi; beşinci bölüm, bulgular ve altıncı bölüm, sonuç, tartışma ve önerileri olmak üzere altı başlık altında toplanmıştır.

Araştırma nitel araştırma yöntemi, durum çalışması desenlerinden bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Kabil ilindeki merkez ilçelerden biri olan iki devlet okulunun müdürleri ile aynı okullarda görev yapan 4 öğretmenden ve 2 özel okul müdürü, aynı okulda görev yapan 2 öğretmenden oluşmuştur. Veriler, görüşme yöntemi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır.

Araştırma verilerinin analizi; sonuç olarak katılımcılar, okullarda ders kitabı eksikliği bulunduğunu, ders materyallerinin dağıtımı konusunda sorunlar olduğunu, görsel ve işitsel materyaller sınırlı sayıda olduğunu, sınıflarda öğrenci sayısının fazla olduğunu, yapılan ek sınıfların standartlara uygun olmadığını, okullarda kantin vb. bulunmadığını ve bunun bir sorun olduğunu, okullarda, kültürel ve sportif etkinlikleri gerçekleştirmek için mekânlar bulunmadığını, spor dersi için gerekli alanlar oluşturulmadığını, özel okullarda ders kitabı

eksikliği bulunduğunu, okulların spor dersi için gerekli alanlar oluşturulmadığını, özel okulların çoğunun kiralık binalarda hizmet vermekte olduğunu (okul olarak tasarlanmamış binalar) gibi sorunlar tespit edilmiştir ve sorunlara çözüm öneriler verilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Okul yönetimi, okul etkililiği, okul problemleri, okul ilişkiler*

ABSTRACT

PROBLEMS ENCOUNTERED AND SOLUTIONS RECOMENDED BY TEACHERS AND SCHOOL PRINCIPLES OF PRIMARY AND SECONDARY SCHOOLS IN AFGHANISTAN

Ramesh, ASIFI

MA Thesis, Education Management, Inspection, Planning and Economy Department

Thesis Advisor: Prof. Dr. Ali SABANCI

July 2019, 92 pages

This study, objected to identify the problems and solutions in primary and secondary schools according to the opinions of school principals and teachers in Kabul, Afghanistan.

This research contains six chapter, the first chapter includes introduction, problem situation, problem statement, sub problems, assumptions of the research (hypotheses), limitations of research, definitions; second chapter, organization, administration, administrator, educational administration, Afghanistan education system; third chapter, related research; fourth chapter, research model, population and sample, data collection, data analysis; fifth chapter, the findings, and the sixth chapter, conclusions, discussions and recommendations.

Qualitative research method, holistic multiple case study used in this research. Two school managers from public schools, 4 teachers from the same school and two managers from private schools, 2 teachers from the same school in Kabul city, were selected based on convenience sampling. In this research, semi-structured interview used as data collection tools. Content analysis was used to analyse the data.

Analysis of research data; as the result, the participants highlighted that there is lack of textbooks in schools. The participants point out that there are problems in the distribution of course materials. Participants remark that there is a limited number of visual and audio materials. Participants stated that the number of students in the classrooms are too much. The participants point out that the additional classes are not in compliance with the standards. Participants stated there is no canteen in schools. Participants point out that there are no places in schools for performing cultural and sporting activities. Participants stated that there are no necessary fields for the sports course. Participants remark that libraries are not sufficient.

Participants pointed out that most of the private schools are services in rental buildings (buildings not designed as schools). Participants in the research recommended the solution of problems.

Key words: *School management, school effectiveness, school problems, school relations*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ.....	v

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu	1
1.2 Problem cümlesi	2
1.3 . Alt problemler	2
1.4 Araştırmanın Varsayımları (Sayıtları).....	2
1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları	2
1.6 Tanımlar:	2

BÖLÜM II

2.1. Örgüt kavramı:	3
2.2. Örgütlerin önemi:	4
2.3. Örgütlerin temel amaçlara göre sınıflandırılması:	4
2.4. Yönetim:.....	5
2.5. Yönetim süreçleri:	6
2.6. Yönetici:	6
2.7. Eğitim yönetimi:	6
2.7.1 Eğitim yönetiminin özellikleri:	7
2.7.2 Okul yönetimi:.....	8

AFGANİSTAN EĞİTİM SİSTEMİ	9
2.8. Genel okullar:.....	15
2.8.1 Anaokulu:	16
2.8.2 İlkokul:	17
2.8.3 Ortaokulları:	19
2.8.4 Lise:	21
2.9. Orta öğretim sonrası okulları	23
2.9.1 İslami okulları:	23
2.9.2 Meslek okulları:.....	24
2.9.3 Öğretmenlik okulu:.....	24
2.10. Okuryazarlık okulları (Halk eğitimi):	25
2.11. Özel okullar:.....	25

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	27
3.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	28

BÖLÜM IV

YÖNTEM

4.1. Araştırma modeli:	30
4.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi (Araştırmanın Çalışma Grubu):.....	30
4.3. Veri toplama araçları.....	31
4.4. Verilerin analizi.....	31
4.5. Geçerlik ve Güvenirlik.....	31

BÖLÜM V
BULGULAR

BÖLÜM VI
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç ve Tartışma:.....	55
6.2. Öneriler	61
KAYNAKÇA.....	63
EKLER.....	67
SORU FORMU.....	68
ÖZ GEÇMİŞ	78

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 2.1 1975-2011 Afganistan'ın okuma yazma bilmeyen nüfusuna gösteriyor.	11
Tablo 2.2 Afganistan'da Eğitim Sistemi Akış Şeması	14
Tablo 2.3 Genel eğitim okullarında kayıtlı öğrenci sayısı 2015-2018	15
Tablo 2.4 Genel eğitim okullarında kayıtlı öğretmen sayısı	15
Tablo 2.4 2015-2018 devlet öğrencilerin, öğretmenlerin ve anaokulu sayısı gösterilmektedir	16
Tablo 2.6 İlkokulun ders müfredat	18
Tablo 2.7 Ortaokul ders müfredatları	20
Tablo 2.8 Lise okulların ders programı	22
Tablo 2.9 2015-2018 İslami eğitim ve Kur'an ezberleme öğrencilerin sayısını gösteriyor.....	23
Tablo 2.10 Profesyonel ve meslek lisesi öğretmenleri ve öğrencileri sayısı.....	24
Tablo 2.11 2015-2018 okuryazarlık kursları öğrenci sayısına göstermektedir	25
Tablo 2.12 . Özel okulların İslami öğrenciler ve öğretmenlerin sayısını göstermektedir	26
Tablo 5.1 'devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar.....	34
Tablo 5.2 Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar.....	37
Tablo 5.3 Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar	39
Tablo 5.4 Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar.	41
Tablo 5.5 Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar	43
Tablo 5.6 Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar.	46
Tablo 5.7 Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar	48
Tablo 5.8 Özel okullara görev yapan müdürlerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar.....	50

Tablo 5.9 Devlet okullarında görev yapan müdürlerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre velilerle ilişkiler açısından karşılaşılan sorunlar52

Tablo 5.10 Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci velilerle ilişkiler karşılaşılan sorunlar.53

BÖLÜM I

Giriş

Bu bölümde araştırmanın esasını oluşturan problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlar bulunmaktadır.

1.1 Problem Durumu

Dünyada eğitim, bilim insanların dikkatini çekmiştir, bu son yıllarda özellikle gelişmekte olan ülkelerde. Afganistan, dünyadaki en düşük eğitim seviyesine sahip ülkeler arasındadır. 2001'den sonra Afganistan'ın eğitimi kayda değer bir ilerleme kaydetti, ancak eksiklikler de var. Temel Eğitim fırsatlarının henüz bulunmadığı ve henüz mevcut olmadığı Afganistan'da, gençlik ve yetişkinler için okuryazarlığı, eğitim hakkının bir yerine getirilmesi olarak görmek önemlidir.

Afganistan eğitim sistemi yeniden yapılandırma aşamasındadır. Ülkenin kalkınmasının ve huzura kavuşmasının ancak eğitim yoluyla olacağını bilen yetkililer eğitim konusuna büyük hassasiyet göstermektedir. Afganistan'ın eğitim sistemi, 1-12. sınıf ve yükseköğretimden oluşmaktadır. Genel eğitim: ilkokul, ortaokul ve lise.

Genel eğitim: birinci sınıftan başlar. İlköğretim, birinci sınıftan 6. sınıfa, 7 ile 13 yaşları arasında başlar. Afganistan'daki ortaokul eğitimi 7. sınıftan 9. sınıfa kadar 3 yıldan oluşmaktadır. 13 ila 16 yaşları arasını kapsar. Lise ise 3 yıldır, 16 ila 19 yaşları arasını kapsar.

Kanıtlar, Afganistan okullarında eğitim kalitesinin düşük olduğunu göstermektedir. Öğretmenler iş başında uygun bir destek almıyor; öğretmenlerin yarısından fazlasının gerekli niteliklere sahip olmadığı; Nitelikli öğretmenlerin çoğu ders veriyor, nitelikli değil; birçok çocuğun ders kitabı setlerine erişimi yok; öğretim saatleri birçok okulda kısadır ve okul yöneticileri güçlü bir öğretim liderliği sağlayamazlar Okulların yaklaşık% 50'sinde kullanılabilir binalar yoktur; Okul binalarının% 70'i çevre duvarlara sahip değil, okulların% 30'u içme sularından,% 60'ı sıhhi tesisat imkânlarından ve% 88'i elektrikten yoksun. Ayrıca, büyük şehirlerdeki birçok okul çok kalabalık. Birinci sınıfa başlayan 10 öğrenciden sadece 6'sı 6. sınıfa ulaşmaktadır ve bunu yapanların yalnızca% 63'ü sınavlarını geçmekte,% 91'i ortaöğretime geçmektedir. Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinin iyileştirilmesi, MEB'in düşük iç verimliliği ele almak için benimsediği önlemlerden bazılarıdır(Education For All, 2014).

1.2 Problem cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi aşağıda ifade edilmiştir: Afganistan’da okul müdürlerinin ve öğretmenlerin görüşlerine göre ilk ve orta öğretim okullarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri nelerdir.

1.3 . Alt problemler

1. Okul müdürleri ve öğretmenlere göre fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm öneriler nelerdir.
2. Okul müdürleri ve öğretmenlere göre öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm öneriler nelerdir.
3. Okul müdürleri ve öğretmenlere göre öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm öneriler nelerdir.
4. Okul müdürleri ve öğretmenlere göre müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm öneriler nelerdir.
5. Okul müdürleri ve öğretmenlere göre öğrencilerin velileri açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm öneriler nelerdir.

1.4 Araştırmanın Varsayımları (Sayıtları)

1. Katılımcılar görüşme sorularını ciddiye ve samimiyetle cevaplamıştır.
2. Araştırmacı tarafından hazırlanan ve kapsam geçerliği konu alanı uzmanlarınca kontrol edilen görüşme sorularının, amaca uygun olarak ölçmek isteneni ölçtüğü varsayılmıştır.

1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma 2019 öğretim yılında Afganistan’ın başkenti Kabil’in 4 okulunda görevli yöneticiler ve 6 öğretmen ile elde edilen görüşme kayıtlarıyla sınırlıdır.

1.6 Tanımlar:

Kochilar: afganistan göçebeleri.

MEB: Afganistan Milli Eğitim Bakanlığı.

Helmand: Afganistan'ın 34 ilinden biri.

BÖLÜM II

2.1 Örgüt kavramı:

Örgüt, üyeleri tarafından kurulan bir koalisyon olarak görülebilir. Örgütler birer sosyal sistemdir ve karşılıklı çıkar temeli üzerine kurulmuşlardır. Örgüt, toplumsal gereksinmelerin bir kısmını karşılamak üzere, önceden belirlenmiş amaçları gerçekleştirecek işleri yapmak için güçlerini eşgüdümleyen insanlardan oluşan toplumsal açık bir sistemdir. Örgütün benzer bir tanımı da ortak bir amaç ya hizmeti gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların ya da kişilerin oluşturduğu birlik şeklindedir. Örgütün amacı genelde harcamayı azaltmak, verimi arttırmaktır. Eğitimde verim eğitim amaçlarında belirlenen davranışlara sahip insan gücünü arttırmaktır. Bunu da mümkün olduğu kadar az emek, az para harcayarak gerçekleştirmek gerekir. Eğitimin amacı çok yönlüdür. Hekim, hâkim, mimar, mühendis, öğretmen, din adamı, teknisyen, sanatçı gibi değişik nitelikli eleman yetiştirmek eğitimin amacını çeşitlendirir (İlgar, 2000). Bir organizasyon, ortak bir hedef veya hedefler kümesi için işlev gören en az iki kişiden oluşan koordineli bir birimdir (Gibson, Ivancevich, & Donnelly, 2000). Örgütler tek bir nedenle ortaya çıkarlar, bireysel olarak başaramadığımız şeyleri gerçekleştirmek için (Can, 2002).

Örgütler belirli hedeflere yönelik, faaliyetleri bilinçli bir şekilde yapılandırılmış ve koordine edilmiş ve dış çevre ile bağlantılı sosyal varlıklardır. Bir örgütün temel unsuru bir bina ya da bir dizi politika ve prosedür değildir, örgütler, bireyler ve onlar arasındaki ilişkilerden meydana gelir. Belirli hedeflere ulaştıracak temel işlevleri yerine getirmek için çalışanları birbirleriyle etkileşime girdiğinde bir örgüt ortaya çıkar. Yönetim alanındaki yeni eğilim, ortak hedefler doğrultusunda birlikte hareket etmek durumunda olan çalışanlara, daha fazla öğrenme katkı sağlama olanağı tanıyarak, onları güçlendirecek yeni yaklaşımlarla insan kaynaklarının önemini kabullenmektir (Daft, 2015). Organizasyon organlaştırma sistemin amacına ulaşmak için çeşitli görevleri yapmak üzere oluşturduğu ve diğer kısımlarla ahenkli bir şekilde iş gören bölümlerinin oluşturulmasıdır (Eren, 2013).

İki ya da daha fazla kişinin bilinçli bir şekilde oluşturdukları eylem ve güç birliğine yönelik bir yapılandırma. Bir işi gerçekleştirmek üzere bir araya gelen ve söz konusu faaliyet kapsamında belirli görev, sorumluluk ve yetkileri yerine getiren kişi ve gruplar arasındaki ilişkileri içeren yapı örgüt olarak adlanmaktadır (Gürüz & Gürel, 2009).

Örgüt ve yönetim olgusu, insanlığın yaşı kadar eski olmasına karşılık yönetim bilimi, yirminci yüzyılın başlarından itibaren ayrı bir bilim dalı olarak bilimsel bir nitelik kazanmaya başlamış örgüt ve yönetimle ilgili olarak çeşitli kuram, yaklaşım, süreç, ilke, modeller

geliştirilmişler. Dünyanın hemen her yerinde örgüt ve yönetimle ilgili literatürde benzer kuram, yaklaşım, süreç ilke ve modellerden söz edilmekte, bunlar, yönetim bilimin temelini oluşturulmaktadır (Şişman, 1994).

2.2 Örgütlerin önemi:

Örgütler, her yanımızı sarmış durumda ve yaşamımızı pek çok açıdan şekillendirmekte, örgütlerin katkıları neler? Neden önemliler? Örgütlerin sizler ve toplum için neden önemli olduğunu dair yedi sebep sıralanmaktadır (Daft, 2015).

Örgütler aşağıdakileri gerçekleştirmek için vardır:

1. İstenen hedeflere ve sonuçlara ulaşmak için kaynakları bir araya getirirler.
2. Verimli bir şekilde mal ve hizmet üretirler.
3. Yeni buluşların gerçekleşmesine olanak sağlar.
4. Modern üretim bilgi teknolojilerini kullanırlar.
5. Değişen çevreye uyum sağlarlar ve aynı zamanda da bu çerçeveyi etkilerler.
6. Sahipler, müşteri ve çalışanları için değer yaratır.
7. Çalışanların motivasyonu, koordinasyonu, etik ve çeşitlilik gibi zor konuları yönetirler (Daft, 2015).

Örgütler neden bu kadar önemli? Bu soruya yüzeysel bir cevap şu olabilir: çünkü bireyler zamanlarının çok bir kısmını bunların içinde geçirmektedirler iş gücü demek iki yetişkin nüfusun büyük bir çoğunluğu zamanının üçte birinden fazlasını istihdam edildiği örgütlerde geçirir (March & Simon, 1975).

2.3 Örgütlerin temel amaçlara göre sınıflandırılması:

Her örgütün kendi üyelerinin ve isteklerini, ihtiyaçlarını veya amaçlarını tatmin etmek gibi bazı amaç ya da amaçlara ulaşmak için kurulduğu belirtilmişti örgütler üyelerinin özel amaçlarına ulaşmak yardımcı olmaları bakımından da sınıflandırılabilir bunlar:

1. Hizmet örgütleri: bu örgütleri hizmet ettikleri kimselerden tam bir ücret istemeksizin hizmete hazır olan örgütlerdir (fakirlere yardım dernekleri, belediyeler, karayolları genel müdürlüğü vb.).
2. Ekonomik örgütler: bunlar belli bir ödeme şekil karşılığında mal ve hizmet sağlarlar(işletmeler).

3. Dini örgütler: bunlar, üyelerinin dini ve ruhi ihtiyaçlarını karşılarlar.
4. Güvenlik örgütleri: bunlar insanları tehlikelerden koruyan örgütlerdir (askeri ve sivil savunma, itfaiye vb.).
5. Hükümetin ögeleri: bunlar intizam ve devamlılık ihtiyacını sağlayan örgütlerdir (iller, mahkemeler).
6. Sosyal örgütler: bunlar insanların birbirleriyle ilişki kurumalarına, birbirlerini tanımalarına ve karşılıklı dayanışma gibi sosyal ihtiyaçlarını hizmet ederler (öğrenci dernekleri, kulüpler takımlar).
7. Eğitim örgütleri: okullar, anaokulundan üniversiteye kadar (İlgar, 2000).

2.4 Yönetim:

Örgüt ve yönetim insanı yönetmeye başladığına ilişkin kaynaklar arasında bir görüş birliği yoktur. Kimi kaynaklar yönetim ilke ve kurallarının bundan dört bin yıl önce başladığını söylemektedir. Ama kimi kaynaklarda, insanların yerleşik düzene geçtiği tarihi, yönetimin başlangıcı olarak benimsemektedirler. Bu görüşe göre insanlar bundan dokuz bin yıl kadar önce göçebelikten vazgeçmeye başlamışlardır. Doğu Anadolu'da Maden İlçesi'nin yakınlarında bulunan Çayönü höyüğünde yapılan kazı insanların yerleşik düzene geçişlerinin en eski tarihinin dokuz bin yıl öncesi olduğunu göstermektedir. Almanya ve Ürdün'de yapılan kimi kazılar insanın yerleşik düzene geçişinin en eski üç bin yıl kadar önce olduğunu göstermiştir (Başaran, 1988). Yönetim bir grup insanı belirlenmiş amaçlara doğru yönlendirme, aralarındaki işbölümü, işbirliği ve koordinasyonu sağlama çabalarını toplamdır (Eren, 2013).

Örgüt çalışanlarının performansını artırmak için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları edinmelerini ve geliştirmelerini sağlamaya yönelik tüm çalışmaları eğitim yönetimi (educational management) olarak anlanmıştır (Gürüz & Gürel, 2009).

Genel olarak yönetim; örgütün amaçlarının gerçekleştirilmesi için başta insan kaynakları olmak üzere maddi kaynakları ve zamanı birbiriyle uyumlu, verimli bir şekilde kullanma sürecidir (Taymaz, 2007). Yönetim örgüt amaçlarının etkili ve verimli olarak gerçekleştirilmesi amacıyla, planlama, örgütleme, yürütme, koordinasyon ve kontrol fonksiyonlarına ilişkin kavram, ilke, teori, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli bir biçimde, maharetle uygulanmasıyla ilgili faaliyetlerin tümü olarak tanımlanabilir (İlgar, 2000). Hem kuruluşun hem de üyelerinin hedeflerini gerçekleştirmek için diğer kişilerle birlikte veya onlarla çalışmak.

2.5 Yönetim süreçleri:

Yönetim süreçleri, örgüt yapısının, ulaşmak için belli bir yöntemle çalıştırılması ile ilgili etkinliklerin tümüdür (İlgar, 2000).

2.6 Yönetici:

Yönetici, emrine verilmiş bir grup insanı belirli bir takım amaçlara ulaştırmak için ahenk ve işbirliği içinde çalıştıran bir kimsedir. Yönetici bir zaman dillimi içerisinde ve değişken çevre koşulları altında belirli bir takım amaçları gerçekleştirmek üzere maddi ve beşeri üretim faktörlerinin uyumlu bir şekilde bir araya getiren ve çalıştıran kimsedir (Eren, 2013).

Yönetici belirli bir takım amaçları gerçekleştirmek amacıyla kurulan örgütlerin bu amaçlarına ulaşabilmesi için insan ve insan dışındaki kaynakları yerinde ve zamanında en uygun ve en etkili biçimde koordine eden kişidir (İlgar, 2000).

2.7 Eğitim yönetimi:

Eğitim yönetimi, toplumun eğitim gereksinimlerini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü, önceden belirlenen amaçları gerçekleştirmek için, etkili işletmek, geliştirmek ve yenileştirmek sürecidir (Başaran, 1996). Belirlenen hedeflere ulaşabilmek için yönetimler çalışanlarıyla birlikte ortak hedefler belirmelidir (Çağlayan, 2003). Eğitim yönetimi, eğitimle ilgili kuruluş ve okulların amaçlarına ulaşabilmeleri için insan, para, araç-gereçlerin en etkili ve verimli bir biçimde yerleştirilmesini ya da kullanılmasını inceleyen bir bilim dalıdır (İlgar, 2000). Eğitim yönetimi, toplumun eğitim gereksinmesini karşılamak üzere kurulan eğitim sisteminde, milli eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek için bir araya gelen eğitim iş görenleri ile diğer kaynakları örgütleyip eşgüdümleyerek eyleme geçirme sürecidir. Eğitim yönetimi toplumun eğitim gereksinmesini karşılamak için kurulmuş tüm örgütlere gereken bir meslektir. Başka bir deyişle, planlı eğitim yapan her kuruluşta eğitim yönetimine gereklilik vardır (Başaran, 1983).

Eğitim yönetimi, bir grubun insan ilişkilerini pekiştirmek için öğrencilerin yeteneklerini kullanmak ve bir yöntem benimsemek ve eğitim hedeflerini teşvik etmek için tüm meselelerde bir ilke çizgisi tanımlamak için bir araç sağlamaktan ibarettir (Askaryan, 2003).

Eğitim yönetimi, çocuğun kişiliğinin çeşitli yönlerini geliştirmek, yetenekli ve uzman güçlerin eğitimi ve kültür aktarımı için eğitim organizasyonu personelinin faaliyetlerinin rehberliğidir (Kamali, 2004).

Eğitim yönetimi, bir görevin oluşturulması ve öğrencilerin yeteneklerinin geliştirilmesi ve kullanılması, grup insan ilişkilerinin sağlamlaştırılması ve bir eğitim metodolojisinin benimsenmesi ve eğitim hedeflerinin geliştirilmesi için tüm konularda ilkeli bir politikanın oluşturulması için bir araç sağlamaktır (Askaryan, 2003).

2.7.1 Eğitim yönetiminin zellikleri:

1. Eğitim sistemi doğrudan veya dolaylı olarak insanlarla ilgili hizmette bulunur, onların davranışlarına değiştirir veya yeni davranışlar kazandırır. İnsan davranışlarında oluşturulan değişiklikler, veliler ve toplum tarafından beklenenlerden farklılaştığında çatışmalara neden olabilir.

2. Eğitim amaçlarından biri, insanlarda düşünme ve eleştirme davranışlarını da geliştirmedir. Öğrenciler okulda eleştirici düşünceyi geliştirince, farklı görüşlere sahip olanların tepkisi artar.

3. Eğitim kurumlarında yetiştirilenler eğitildikleri alanlar dışında çalışmak isteyebilirler, bu durumda eğitim insan iş dengesi bozulabilir.

4. Eğitim sisteminde insan davranışlarında oluşturulan değişikliğin veya kazandırılan davranışın ölçülmesi, amaçlara ulaşma derecesinin saptanarak başarının değerlendirilmesi güçtür.

5. Eğitim sisteminin girdisi ve çıktısı evre insanıdır. Bu nedenle çevrenin gereksinimlerini karşılama durumundadır ve çevrenin etkisi kaçınılmazdır.

6. Eğitimle ilgilenen ve eğitim sistemini doğrudan veya dolaylı olarak denetleyenlerin sayısı çoktur. Değişik birey ve grupların beklentileri de farklı olacağından, özellikle okul yöneticileri değişik bakılar altında çalışırlar.

7. Toplumun eğitim sisteminden beklentisi ile ilgisi dengeli değildir. Beklentiye kıyasla ilgisi azdır, bu nedenle iş birliğinin sağlanması güçtür.

8. Eğitim kurumu olan okullarda görev alan öğretici personel genelde mesleki eğitim görmüş öğretmenlerden oluşur. Okul müdürleri bakanlık tarafından çoğunlukla öğretmenler arasından seçilerek atanır. Bunların büyük bir kısmının okul yöneticiliği konusunda öğrenim ve deneyimleri olmadan atanması teknik-yetkinin kullanılmasını güçleştirmektedir.

9. Eğitim kurumları ülkenin her yerinde ve en küçük yerleşim birimi olan köylere kadar yayılmıştır. Eğitim yönetimi çeşitli kademelerde ve alanlarda öğrenim yapan tüm kurumların verimli biçimde yönetilmesinden sorumludur.

10. Eğitim kurumları evre ve yörenin gereksinimlerini karşılamakla yükümlü olmalarına karşın yönetim genelde merkezi sisteme bağlıdır (Taymaz, 2007).

2.7.2 Okul yönetimi:

Okullar öğretme ve öğrenmeye adanmış hizmet örgütlerdir. Okulun nihai amacı öğrenci öğrenmesidir (Hoy & Miskel, 2015)

AFGANİSTAN EĞİTİM SİSTEMİ

Afganistan'daki otuz yıllık savaşın ülkenin eğitim sistemi üzerinde büyük etkisi oldu. Taliban rejiminin 2001 yılında yıkılmasından sonra Hamid Karzai'nin başkanlığında kurulan geçici yönetim göreve başlamıştır. Taliban hükümetinden sonra, eğitim ve öğretim alanında önemli ilerleme kaydedilmiştir. Kapanan kız okullarının kapıları başkent Kabil ve diğer şehirlerde açılmaya başlamıştır. 2004 yılında yeni bir anayasa oluşturulmuştur. Bu anayasada, çeşitli maddeler eğitime ayrılmıştır.

Afganistan'da 2001 yılında raporlara göre %36 okuma yazma bilmeyen vardı. Bu sayının %21'ini kızlar oluşturuyordu. 2002'de çeşitli ülkelerden yardımlar almaya başlayan Afganistan'a yeni yollar açıldı. Bu arada Afganistan eğitim alanında gelişmeye başlamıştı. Hamid Karzai zamanında en önemli gelişmelerden biri Afganistan anayasasında eğitim için özel bir yer ayrılmasıdır. Anayasanın 1.bölüm 17. Maddesi ve 2. Bölüm 46.45.44.43, maddeleri ülkenin maarifine tahsis edilmiştir. Bu yeni kurallara göre ilköğretim herkese zorunlu olmuş ve lisans derecesine kadar her Afgan'a ücretsiz eğitim hakkı verilmiştir. Ana dilimizle okumamıza izin verildi ve Afganistan bütün yaşayanlara eğitim hakkı verilmesi sağlanmaya çalışıldı. Afganistan yıllık istatistik raporuna göre 2014 yılında okuyan öğrenci sayısı 11.5 milyona ulaşmıştır. Bu öğrenciler 17437 eğitim kurumunda standart müfredatlarıyla İslam ve kültürel usullere dikkat ederek eğitimle meşgul idiler. Bu sayının %42'sini bayan öğrenciler oluşturmaktadır. Okuma yazma öğreten öğretmenlerin sayısı 2014 yılında 796000 kişi civarındaydı. Bunlar 78 okulda ve 41840 kurs merkezinde eğitim görmekte idiler (Wardak, 2016).

2017 yılının temmuz ayında Afganistan'da tahmini olarak 34,1 milyon insanın yaşadığı belirlenmiştir. Nüfus artış oranının %2,625 seviyesinde olduğu, Okuma yazma oranının ise %38,2 olduğu tahmin edilmektedir (CIA, 2018).

Afganistan'ın anayasasına göre:

17. madde: Hükümet, camileri, okulları ve dini merkezleri düzenlemek, geliştirmek her seviyede eğitimi teşvik etmek ve dini eğitimi geliştirmek için gerekli önlemleri alacaktır. (Afganistan Anayasası, Kasım 2004).

43. Madde: Eğitim almak her Afgan vatandaşının hakkıdır ve devlet kamu eğitim kurumlarında lisans derecesine kadar ücretsiz olarak eğitim sağlar. Devlet eğitim hizmetlerini bütün Afganistan'da dengeli olarak dağıtmak, ortaokula kadar zorunlu eğitim ortamını

hazırlamak ve değişik bölgelerde konuşulan anadil öğrenme ortamını hazırlamak mükellefiyetindedir (Afganistan Anayasası, Kasım 2004).

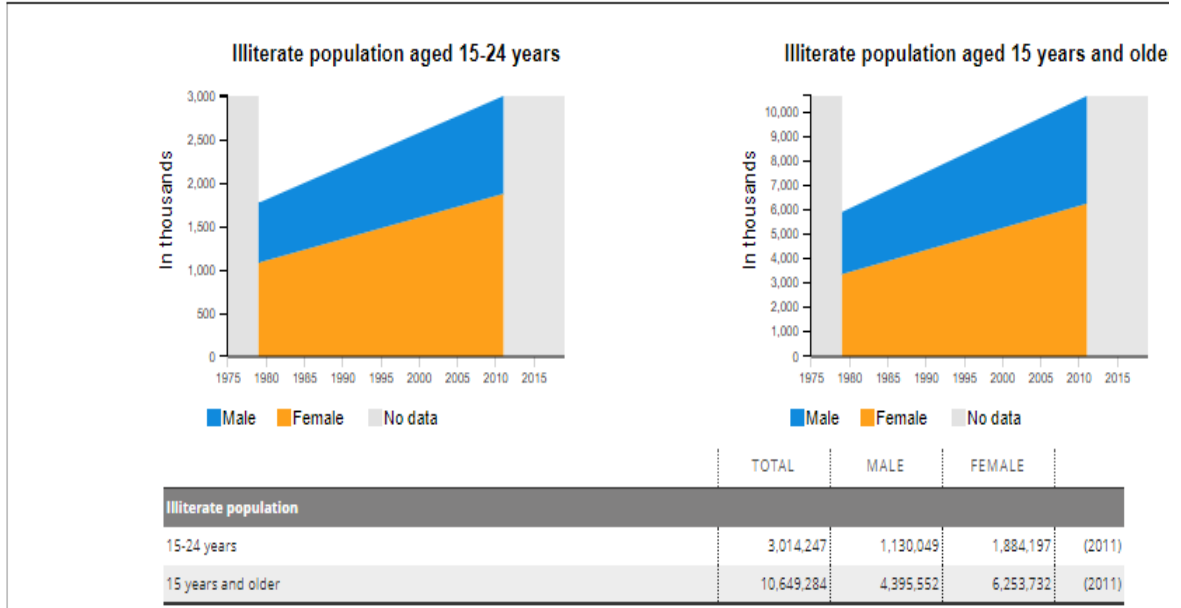
44. Madde: Devlet kadınların eğitiminde dengeli gelişme sağlamak, göçmenlere eğitim ortamı sağlamak, ülkede eğitimsizliği yok etmek için etkin programlar geliştirmek ve uygulamak mükellefiyetindedir (Afganistan Anayasası, Kasım 2004).

45. Madde: Devlet; İslam dini hükümleri ve milli kültürümüze uygun olarak bilimsel ve tek bir eğitim müfredatı oluşturmak ve uygulamak mükellefiyetindedir. Din derslerini ülkede mevcut olan İslam mezheplerine göre düzenler (Afganistan Anayasası, Kasım 2004).

46. Madde: Genel, özel ve yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve yönetimi devlet sorumluluğundadır. Afganistan vatandaşı devletin izniyle genel, özel ve yükseköğretim kurumları açabilir. Devlet yasalara uygun bir şekilde yabancılara da genel, özel ve yükseköğretim kurumları açmalarına izin verir. Yükseköğretim kurumlarına girme koşulları yasalarla belirlenir (Afganistan Anayasası, Kasım 2004).

Afganistan'da Okuryazarlığın Geliştirilmesi Unesco (2017) raporuna göre Afganistan, şu anda yetişkin nüfusun yaklaşık%31'ini (15 yaş üstü) tahmin ettiği dünyadaki en düşük okuryazarlık oranlarından birine sahiptir. Kadınların okuryazarlık seviyeleri ortalama olarak%17'dir ve yüksek bir değişkenlik göstermektedir; bu da güçlü bir coğrafi ve cinsiyet ayrımı olduğunu göstermektedir. Mesela en yüksek kadın okuryazarlık oranı, başkent Kabil'de%34,7 iken, ülkenin iki güney ilinde%1,6 gibi düşük bir oranda bulunur. Erkek okuryazarlık oranları, yine de yüksek değişkenlik gösteren ortalama%45'tir. Erkek okuryazarlık oranlarının en yüksek olduğu yer Kabil'de%68 iken, en düşük oran 41% Helmand'adır. Erkek ve kadın okuryazarlık oranı arasındaki bu yüksek farklılık, okula gidemeyen kadınların kültürel normları ve haneleri idare etmek için zaman harcamak, sınıflara seyahat ederken güvenlik sorunları ve bazen kadınların derslere katılmalarına izin vermemek gibi faktörlerin birleşiminden kaynaklanmaktadır. Kentsel ve kırsal alanlardaki yetişkin eğitimi oranlarındaki eşitsizlik, güvenlik sorunları, uzak bölgelerdeki okulların eksikliği, okullara uzun yürüyüş mesafesi ve özellikle kadın okuryazarlığı için kültürel okuma nedeniyle düşük okuryazarlık talebi gibi çeşitli faktörlerden kaynaklanmaktadır (Unesco, 2017).

Tablo 2.1 1975-2011 Afganistan'ın okuma yazma bilmeyen nüfusuna gösteriyor.

Kaynak: (Unesco, 2017)

1389/2010'da 1. sınıfta 1.004.000 öğrenci (%41 kız) kayıtlıdır. Bu, 1. Sınıfta %85 oranında brüt kayıt oranını (Her yaşta kayıtlı çocuklar için toplam resmi sayısına bölünen toplam çocuk sayısı) temsil eder. Afganistan Eğitim Kanunu'na göre çocuklar 6 yaşına geldiğinde 1. sınıfa kaydolmalıdır. Spektrumun diğer ucunda 117.522 öğrenci (%27 kız) 12. sınıftan mezun oldu. Toplamda, öğrenci sayısı 1388/2009'da 6,5 milyondan 1389/2010'da 7,11 milyona çıktı. Kayıtlı öğrenci sayısında yaklaşık 600.000 veya %9 artış görülmüştür. 1. sınıftaki alım, 12. sınıftan mezuniyet ve öğrenci sayısındaki toplam artışın hesaplanmasında, çeşitli nedenlerden dolayı, ortaokullarda kız öğretmen eksikliği, okula yürüme mesafesindeki (özellikle kız öğrencilerin öğretmen eksikliği gibi) okullardan ayrıldığı tahmin edilmektedir. Kızların eğitim talebini karşılamak için 8,196 yeni öğretmen ve öğretim destek personeli (% 40 kadın) işe alınmış ve ülke çapındaki okullara yerleştirilmiştir. Eğitime erişimi kolaylaştırmak için Kuchi çocukları için 15 yeni okul da dâhil olmak üzere 961 yeni okul kuruldu. Bu 961 yeni okulu kurularak, toplam okul sayısı 1388/2009'da 11,460'dan 1389/2010'da 12,421'e yükseldi. Sonuç olarak, 600'den fazla köyde okuyan veya okullardan uzak yaşayan öğrenciler yeni kurulan okullara kayıt yaptırabildiler (Afganistan Eğitimi Milli Stratejik Planı, 2010)

Afganistan eğitim bakanlığının raporuna göre devletimizin 2001 yılından beri kazançları yüksek bir seviyededir. Öğrencilerin sayısı bu güne kadar 9 kat artmıştır. Bu sayının %39'unu kızlar oluşturmaktadır. Okulların sayısı 3400'den 16400'e kadar artırılmıştır (MEB, Afganistan Milli Eğitim Stratejik Planı 2017-2021).

2002-2012 arasında, genel eğitime kayıt, 2,3 milyondan 3,2 milyon kız öğrenciyi (% 38) içeren 8,6 milyona yükselmiştir. Bu dönemde yükseköğretime kaydolma, 31.200 öğrenciden 19.200 kız öğrenciyi içeren (% 19.) 101.000'e yükselmiştir (Samady, 2013).

Okula kayıt oranı 2010 yılında 4.800.210'dan 2011'de 5.112.728'e yükselmiştir. Bu, tüm Afgan çocuklar arasında okula devam oranının yüzde 7 oranında artmasını sağlamaktadır (Unicef, 2013).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın verilerine göre, 2017'de ilköğretim, ortaöğretim, lise, meslek lisesi, teknik meslek enstitüsü, öğretmen eğitim kurumu ve din eğitimi kurumlarında toplam 9.610.993 Afgan öğrencinin kayıtlı olduğunu görülmektedir. Hükümette kayıtlı 9,187.304 öğrenci bulunmaktadır. Özel eğitim kurumlarında bulunan 423.689 öğrenci bir önceki yıla göre yüzde 2 oranında artış göstermiştir. Toplam öğretmen sayısı 2017'de 220.117'dir, bunların 195.222'i devlet, 24.118'i özel sektörde görev almaktadır (Afganistan Yıllık İstatistikler Kurumu, 2017).

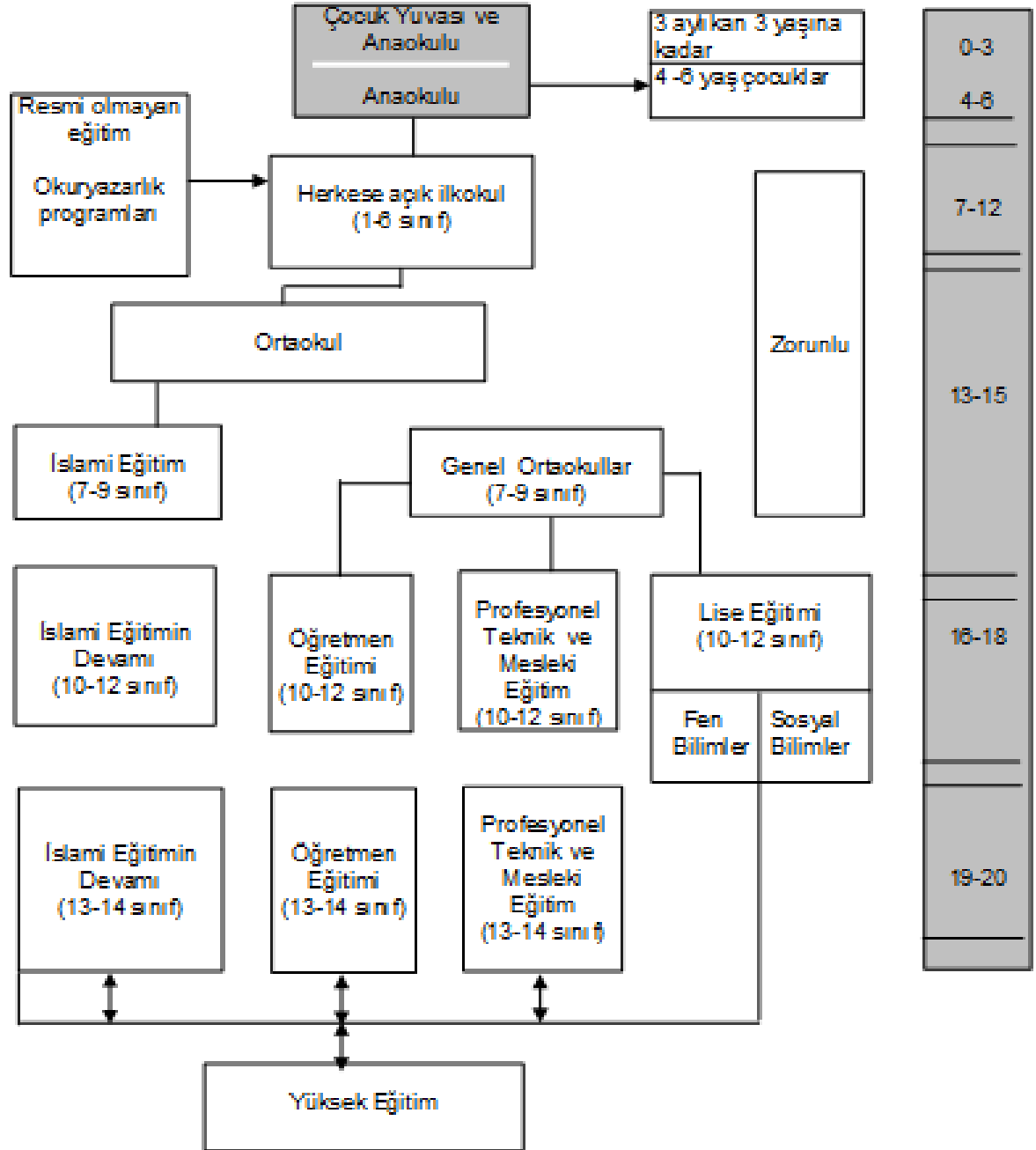
Eğitim, ülkenin refahında önemli bir rol oynayıp toplumu ilerlemeye doğru yönlendirir. Bilim öğrenmek her insanın arzusudur. Afgan hükümeti bu konuda çalışmalarına devam etmektedir. 2008 yılında Afganistan Eğitim Kanunu onaylandı. Afganistan eğitim yasasına göre:

1. Afganistan İslam Cumhuriyeti vatandaşları için eşit eğitim ve öğretim haklarının sağlanması Afganistan'ın evrensel, dengeli ve eşit eğitim şekli.
2. İslami maneviyat, yurtseverliği, ulusal birliği, bağımsızlığın korunmasını güçlendirmek ve toprak bütünlüğünün savunulması, çıkarların korunması, milli gurur ve sadakat Afganistan Cumhuriyet sistemine.
3. Çocukları ve gençleri, Afgan topluma faydalı ve sağlam üyeler olarak yetiştirmek.
4. Öğrencilerin ahlaki, duygusal, zihinsel, fiziksel gelişim kapasitelerini ve sosyal ruhunu geliştirmek ve iyileştirmek.

5. İslami değerler ve uyuşturucu bağımlılığının önlenmesi ışığında, insan haklarına saygı, kadın haklarının korunması, demokrasi ve her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması ruhunu güçlendirmek.
6. Bireysel, sosyal sorumluluk ahlakını güçlendirmek ve öğretmenler, öğretim görevlileri, müderris ve eğitim bakanlığının geri kalanının yasalarına uymak.
7. Öğrencilerin ebeveynlerinin / velilerinin ve toplumun diğer üyelerinin yönetim işlerine katılımı için fırsatın sağlanması ve eğitimin geliştirilmesi için ahlaki ve finansal iş birliğinin sağlanması.
8. Ülkedeki yoksulluğun azaltılmasında ekonomiyi ve sosyal meseleleri teşvik etmek için aktif katılımı teşvik ederek vatandaşları eğitim vermek.
9. Orta öğretimde (temel) zorunlu eğitimi sağlamak ve toplumun gereksinimlerine uygun olarak orta öğretimin önünü açmak.
10. Okul öncesi eğitimi ülkenin çocuklarının ihtiyaçlarına göre sağlamak ve geliştirmek.
11. Ülkede öğretmenlerin eğitimi, İslami eğitim, teknik- profesyonel, mesleki ve sanatsal eğitimi sağlamak ve geliştirmek.
12. okuma yazma bilmeyenler için iyi eğitimin sağlamak ve ülkedeki okuldan geride kalan çocuklar ve yetişkinler için hızlandırılmış öğrenmenin yolunu açmak.
13. Ülkenin ihtiyaçlarına uygun, İslami ve ulusal değerlere uygun olarak, çağdaş dünyanın modern deneyimlerini uygulayarak eğitim kalitesini geliştirmek.
14. Öğretmenler, öğretim görevlileri, müderrisler, müdürler ve eğitim bakanlığının geri kalanının akademik ve profesyonel seviyelerini teşvik etmek ve geliştirmek.
15. Çağdaş ve güncel standartlara uygun olarak birleşik eğitim programı geliştirmek.
16. Okulları, Medreseleri ve eğitim bakanlığının diğer eğitim kurumlarını kurmak, genişletmek, tanıtmak, inşa etmek, onarmak ve harekete geçirmek. (MEB, Afganistan Eğitim Yasası , 2012).

Afganistan'da çoğunlukla birinci sınıftan on ikinci sınıfa kadar resmi eğitim enstitülerinde, kızlar ve erkekler olarak ayrı okullarda eğitim görürler

Tablo 2. 2 Afganistan’da Eğitim Sistemi Akış Şeması

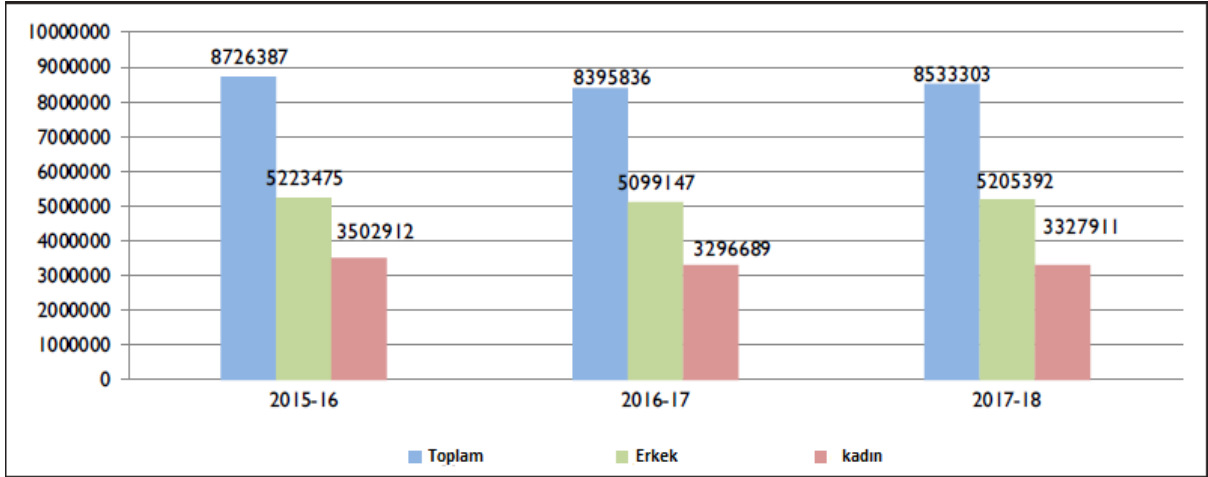

Kaynak: (Kazu & Güleçen, 2008)

2.8. Genel okullar:

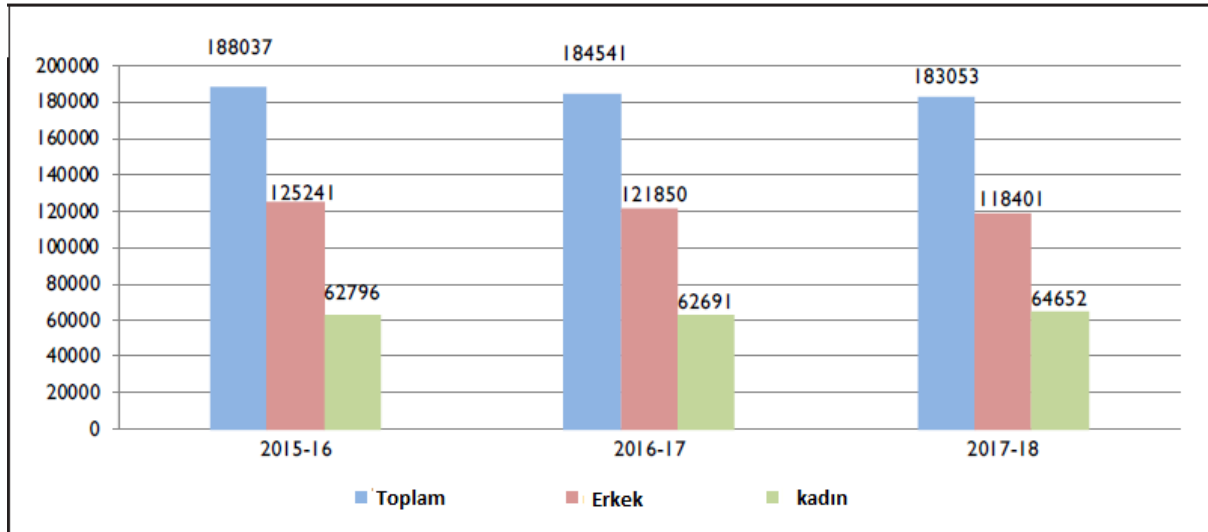
Afganistan'da çocuklara ve gençlere üç aydan 20 yaşına kadar resmi ortamlarda eğitim imkânı verilmektedir.

Tablo 2.3 Genel eğitim okullarında kayıtlı öğrenci sayısı 2015-2018

Kaynak: (Afganistan Yıllık İstatistikler Kurumu, 2017)

Tablo 2.4 Genel eğitim okullarında kayıtlı öğretmen sayısı

Kaynak: (Afganistan Yıllık İstatistikler Kurumu, 2017)

2.8.1. Anaokulu:

Okuldan önceki eğitimler anaokulunda yapılır. Öğrenciler anaokuluna 3 aylıktan başlayıp 3 yıllığa kadar eğitim görebilirler. Afganistan’da ana okul zorunlu değildir ve iki döneme ayrılır:

A. Kreş (3 aydan 3 yıla kadar) Üç aylıktan üç yaşına kadar olan çocuklar kreş okullarında ücretsiz olarak bakılacak. Eğitim programları, çocukların fiziksel, duygusal ve sosyal gelişimlerini teşvik etmek ve anaokuluna hazırlamak için özel aktiviteler içerir.

B. Anaokulunda (4 ila 6 yıl arası), dört ila altı yaş arasındaki çocuklar, fiziksel, duygusal, sosyal ve ahlaki gelişiminde, ilköğretimin yeni zorluklarıyla yüzleşmek için onları fiziksel ve entelektüel olarak hazırlamak için ücretsiz olarak desteklenir (MEB Ders müfredatı, 2003).

Tablo 2.5 2015-2018 devlet öğrencilerin, öğretmenlerin ve anaokulu sayısı gösterilmektedir

Sayı	İndikatör	Ünite	2017-2018	2016-2017	2015-2016
	Anaokulu ve kreş	Sayı	369	360	360
1	Yerleşim	Sayı	214	204	208
2	İş yeri	Sayı	155	156	160
3	Anaokulu ve kreşlerde toplam	Çocuk	11143	9854	16918
4	-Oğlan	Çocuk	6382	4918	8955
5	-Kızlar	Çocuk	4761	4936	7963
6	Anaokulu ve kreş çocukları	Çocuk	7741	6317	11993
7	-Oğlan	Çocuk	5024	3425	6511
8	-Kızlar	Çocuk	2717	2891	5482
9	İşyerinde Anaokulu ve Kreş Çocukları	Çocuk	3402	3537	4925
10	-Oğlan	Çocuk	1358	1493	2444
11	-Kızlar	Çocuk	2044	2044	2481
12	Anaokulu ve kreşlerdeki toplam öğretmen	Öğretmen	2265	2474	2374
13	-Yerleşim	Öğretmen	1192	1376	1325
14	-İş yeri	Öğretmen	1073	1098	1049
15	Memurlar	Kişi	521	497	522
16	Sözleşmeli işçiler	Kişi	532	655	648

Kaynak: (Afganistan Yıllık İstatistikler Kurumu, 2017)

2.8.2. İlkokul:

Afganistan'da ilkokulları 1. sınıftan başlayıp 6.sınıfa kadar devam etmektedir, iki bölümü vardır: A) 1. Sınıftan 3. sınıfa kadar olan. B) 4.sınıftan 6.sınıfa kadar devlet tarafından zorunlu olarak uygulanır. İlkokula katılabilen çocukların yaşı en az 7 olmalıdır.

İlköğretimin ilk döngüsü (sınıf 1 ila 3, 6/7 ila 8/9 yaş arası) öğrenciler 6/7 yaşında ilköğretim birinci aşamaya girer. İlk aşamada, öğrenciler temel eğitim unsurlarına (okuma, yazma, dinleme, konuşma), dini ve ahlaki eğitimin temellerine aşina olurlar. Çocukları okul hayatıyla tanıştırmaya ve farklı görevlerle organize bir şekilde başa çıkmalarına, yardım etmeye özel dikkat edilecektir. Öğretim süresi, günde 4 saat, yani haftada 24 saattir (altı iş günü haftadan bahsediyoruz).

İlköğretimin ikinci döngüsünde (sınıf 4-6, yaşları 9-10 / 11-12), öğrenciler daha çeşitlendirilmiş bir müfredat ile yeni zorluklarla ve uygun bilgi, beceri ve tutumların kazanılması ve geliştirilmesi açısından yeni gereksinimlerle karşı karşıya kalacaktır. Öğretim süresi, günde 5 saat, haftada 30 saat, yani haftada altı iş günü sürecektir. (MEB Ders müfredatı, 2003)

Tablo 2. 6 İlkokulun ders müfredat

DERS PROGRAMI VE KONULAR	Haftada ders saatleri					
	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	5.sınıf	6.sınıf
İslami Dersleri:						
Kur'an-ı Kerim	3	3	3	3	3	3
İnanç esasları	3	3	3	2	2	2
Diller:						
Birinci dil (derice/petuce)	6	6	6	5	5	5
İkinci dil(peştuce/derice)	-	-	-	2	2	2
Yabancı dil	-	-	-	2	2	2
Arapça	-	-	-	2	2	2
MATEMATİK:						
Aritmetik	5	5	5	5	5	5
Fen bilimleri:						
Bilim ve Sağlık	-	-	-	2	2	2
Sosyal bilimler:						
Yaşam becerileri	2	2	2	-	-	-
Sosyal bilimler	-	-	-	2	2	2
Sanat, pratik çalışma ve teknolojik eğitim:						
Çizim ve Pratik çalışma	2	2	2	2	2	2
Beden eğitimi ve spor	1	1	1	1	1	1
Kaligrafi	2	2	2	2	2	2
Arıtma						
Toplam Haftalık Süre	24	24	24	30	30	30
İsteğe bağlı faaliyetler	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2

Kaynak (MEB, Temel İlköğretim ve ortaöğretim ders planı, 2012)

2.8.3. Ortaokulları:

Bu okullar 6. sınıftan başlayıp, 9. sınıfa kadar devam eder. Afganistan eğitim kurullarına göre 1.sınıftan 9.sınıfa kadar temel eğitim veya esas eğitim olarak adlandırılmış ve zorunlu olup aşağıdaki amaçları içerir:

1. İslam kutsal dininin emir ve kurallarının öğrenip anlaması ve İslami inançların güçlendirilmesi. Bu madde Müslüman olmayan öğrenciler için zorunlu değildir.
2. İslamiyet, vatanseverlik, millî ittihat, adalet, eşitlik, beraberce yaşam, sabır ve özgüven gibi duyguların arttırılması.
3. İnsan ve kadın haklarına karşı saygı hislerini arttırılması.
4. Öğrenciler tarafından çevre koruma ve çevrenin uygun bir şekilde kullanmasına özen göstermelerini sağlamak.
5. Sosyal olma morallerinin güçlendirilmesi, kurallara uyulması, ebeveyn saygı, öğretmenlere, büyüklere, eğitimcilere ve hocalara saygı kazandırılması, okul, aile ve çevre programlarda etkili bir şekilde katılımlarının sağlanması. Yardımcılık, sosyallik ve kibarlık duygularının kazandırılması.
6. Bedenin manevi, ahlaki, zihinsel, dürüstlük açısından geliştirilmesi ve güçlendirilmesi.
7. Kültürel, spor, sanatsal, programlarının yaygınlaşması ve öğrencilerin katılımlarının sağlanması (İslami kurallar çerçevesinde).
8. Milli dillerimizin okuma, yazma, konuşma ve anlama becerenlerinin kazandırılması.
9. Okuma alışkanlığı arttırılması ve geliştirilmesi.
10. Sosyal bilim ve doğa bilimlerin temel ders ve öğrenimlerini görmek.
11. Zekânın geliştirilmesi, sorunları tanıyabilmesi ve çözüm yolları bulabilmesi.
12. Liseye girme hazırlıkların olması (MEB, Afganistan Eğitim Yasası , 2012).

Zorunlu eğitimin ikinci aşaması (7. ila 9. sınıflar) (1. ila 9. sınıflar) olarak, ara döngü aynı zamanda tüm ülkedeki öğrenciler için zorunlu olacaktır. Orta düzeyde, öğrencilerin ufku daha da genişleyecektir, akademik başarı ve manevi, ahlaki, duygusal ve sosyal gelişim açısından daha fazla zorlukla karşılaşacaktır. Gelecekteki eğitim yollarına, kariyer danışmanlığı ve rehberliğine özel dikkat gösterilecektir. Öğretim süresi, haftanın altı iş günü boyunca, günde 6 saat, haftada 36 saat olacaktır. Orta seviyeden mezun olduktan sonra, öğrenciler genel lise okullarına veya özel lise bölümlerine (İslami çalışmaların devamı, mesleki eğitim ve öğretmen eğitimi) girmeye hak kazanırlar. (MEB Ders müfredatı, 2003).

Tablo 2.7 Ortaokul ders müfredatları

Ders Programı Ve Konular	Haftada ders saatleri		
	7.sınıf	8.sınıf	9.sınıf
İslami dersleri:			
Kur'an-ı Kerim	2	2	2
İnanç esasları	3	3	3
Diller:			
Birinci dil (derice/Peştuca)	3	3	3
İkinci dil(Peştuca/derice)	3	3	3
Yabancı dil	3	3	3
Arapça	2	2	2
Matematik:			
Cebir	5	5	5
Fen bilimleri:			
Fizik	2	2	2
Kimya	2	2	2
Biyoloji	2	2	2
Sosyal bilimler:			
Tarih	2	2	2
Coğrafya	2	2	2
Sivil Eğitim	1	1	1
Meslek	1	1	1
Çizim ve Pratik çalışma	1	1	1
Beden Eğitimi Ve Spor	1	1	1
Kültür, Tarım veya Ev			
Tedbiri	1	1	1
Arıtma			
Toplam Haftalık Süre	36	36	36
Seçilmiş konular	1-2	1-2	1-2

Kaynak: (MEB, Temel İlköğretim ve ortaöğretim ders planı, 2012)

2.8.4. Lise:

Afganistan’da lise 10. sınıftan başlayıp 12. sınıfa kadar devam eden öğrenciler genelde 16-19 yaş arasındadır.

Afganistan eğitim kurullarına göre lisenin amaçları:

1. Müslüman olmayan öğrenciler hariç, bütün öğrencilerin İslami değerlerin, inançların ve anlayışlarını güçlendirilmesi.
2. Afganistan İslami Cumhuriyet ‘e karşı bağlılık duygularının artırılması, bağımsızlığın, ülkenin genel sermayelerini koruması. İslami değerlere göre demokrasinin tespiti ve milli geleneklerin kabullenmesi.
3. Barış ve eşitliğin yaygınlaşması ve geliştirilmesi.
4. Öğrencilerin anlaması gereken (uyuşturucu maddelerine bağımlılığın zararları, AIDS’in tehlikesi, terörizm, savaş, şiddet vb.) konularını iyice onlara aktarılması.
5. İslami bilimlerin, doğa ve sosyal bilimlerinin geliştirme yolları.
6. Öğrenciler arasında ulusal ve uluslararası dillerin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi.
7. Çağdaş teknolojinin kullanılması (information technology).
8. Okuma kültürünün yaygınlaşması, üniversitesi araştırmalarını kurup üzerine düşünmek, tahlil etmek ve öz değerlendirme.
9. Üniversitede eğitim görmek için öğretmenlerin öğrencileri hazırlamaları (MEB, Afganistan Eğitim Yasası , 2012).

Genel lise okullarında, Öğrenciler ve öğretmenler (ilköğretim için) üretim ve hizmetlerde kalifiye teknisyenler uzmanlar olarak eğitilecektir. Lise eğitimini bitirdikten sonra, okul performanslarına, yeteneklerine ve ilgi alanlarına göre, öğrenciler yükseköğrenime (Üniversite, Öğretmen Kolejlere veya Meslek Enstitüleri) girmeye hak kazanırlar. (MEB Ders müfredatı, 2003).

Tablo 2.8 Lise okulların ders programı

Ders Programı Ve Konular	Haftada ders saatleri		
	10.sınıf	11.sınıf	12.sınıf
İslami dersleri:			
İnanç esasları	2	3	3
Tefsir	2	2	2
Diller:			
Birinci dil (Derice/Peştuce)	3	3	3
İkinci dil(Peştuce/Derice)	2	2	2
Yabancı dil	3	3	3
Matematik:			
Cebir	3	3	3
Geometri, Trigonometri	3	3	3
Fen bilimleri:			
Fizik	3	3	3
Kimya	3	3	3
Biyoloji	2	3	3
Jeoloji	2		
Sosyal bilimler:			
Tarih	2	2	2
Coğrafya	2	2	2
Sivil Eğitim	1	1	1
Bilgisayar	1	1	1
Beden Eğitimi Ve Spor	1	1	1
Kültür, Tarım veya Ev Tedbiri	1	1	1
Arıtma			
Toplam Haftalık Süre	36	36	36
Seçilmiş konular	1-2	1-2	1-2

Kaynak: (MEB, Temel İlköğretim ve ortaöğretim ders planı, 2012)

2.9. Ortaöğretim sonrası okulları:

Ortaöğretim sonrası okullar (13- 14, 19/20 - 20/21 yaş arası). Ortaöğretim sonrası okulların lisansüstü öğrencileri, ilgili bölümlerinde, yani İslami çalışmalar, öğretmen eğitimi, Mesleki eğitim ve Mesleki / Teknik eğitim alanlarında bir Bakalorya diploması alabilirler. Yüksek lisans öğrencileri işgücü piyasasına girebilir veya yükseköğretimde (Kolejler, Yükseköğretim Kurumları veya Üniversiteler) ileri eğitim için başvurabilirler. Lise ve lise sonrası okullar ücretsizdir, ancak zorunlu değildir. (MEB Ders müfredatı, 2003).

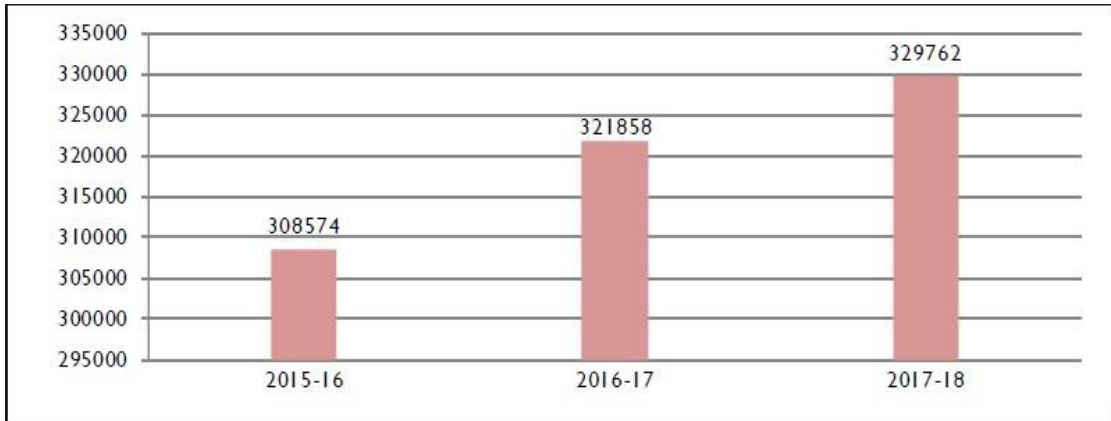
2.9.1. İslami okulları:

İslami okullar 9.sınıftan başlayıp 14. Sınıfa kadar devam etmektedir, Dar Al Hafaz (Kuran-ı kerim ezberleme medreseleri) 1. Sınıflardan başlayıp 12. Sınıfa kadar devam etmektedir.

Afganistan eğitim kurallarına göre İslami okulların amaçları:

1. İslami kuralları ve ahlaki tavsiyelerin öğrenilmesi ve kişisel hayatta kullanması. Medrese sosyal hayat ve ailede etkili olması.
2. Öğrencileri Kuran-ı Kerimi ezberlenmek, öğretmek, tebliğ ve hocalığa hazırlanması
3. Öğretmenlerin eğitim vermesi, onlara okul ve özel kurumlarda öğretmenliğe hazırlanması (MEB, Afganistan Eğitim Yasası , 2012).

Tablo 2.9 2015-2018 İslami eğitim ve Kur'an ezberleme öğrencilerin sayısını gösteriyor.

Kaynak: (Afganistan Yıllık İstatistikler Kurumu, 2017)

2.9.2. Meslek okulları:

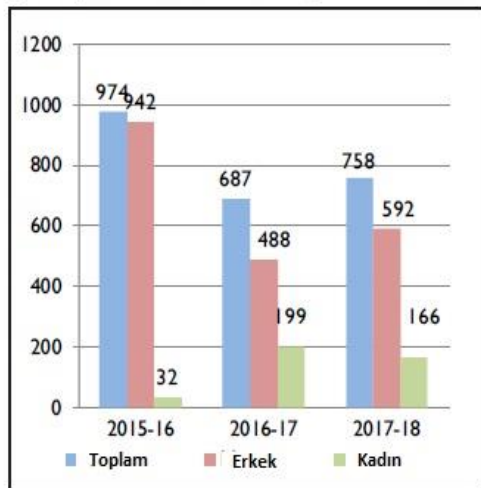
Sanat teknik ve meslek okulları 9. Sınıftan başlayıp 14. Sınıfa kadar devam etmektedir.

Afganistan eğitim kurallarına göre teknik ve meslek okulların amacı:

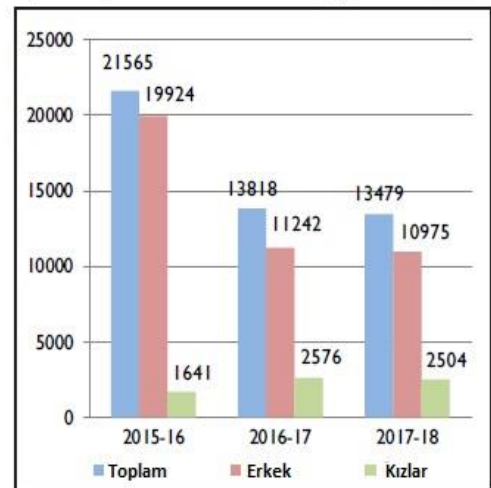
1. Milli ve uluslararası standartlarına ve toplumun ihtiyacına göre insan kaynakları, meslekler, sanatlar ve teknik alanında eğitilmesi.
2. Gerekli alanlarda uygulamalı ve nazari bir şekilde meslek bilimlerin yaygınlaştırılması.
3. Engelli öğrencilere özel eğitim verilmesi
4. Öğrencileri üniversitelere katılmaları için hazırlanması (MEB, Afganistan Eğitim Yasası , 2012).

Tablo 2.10. Profesyonel ve meslek lisesi öğretmenleri ve öğrencileri sayısı

profesyonel ve meslek lisesi öğretmenleri

profesyonel ve meslek lisesi öğrencileri

Kaynak: (Afganistan Yıllık İstatistikler Kurumu, 2017)

2.9.3. Öğretmenlik okulu:

Ücretsiz olan öğretmen eğitimi 10. Sınıftan başlayıp 14. Sınıfa kadar devam etmektedir.

Afganistan 26. eğitim kurallarına göre öğretmen eğitiminin amacı:

1. Öğretmen, hoca ve eğitimcileri standart bir şekilde öğretim sisteminin ihtiyaçlarına göre eğitmesi
2. Meslek öğretmenlerin ve eğitimcilerin sayısının artırılması.
3. Öğrencilerin bilim seviyesinin artırılması.

4. Hizmet içi öğretmenlere ve eğitimcilerle beceri sınavlarını sağlanması (MEB, Afganistan Eğitim Yasası , 2012).

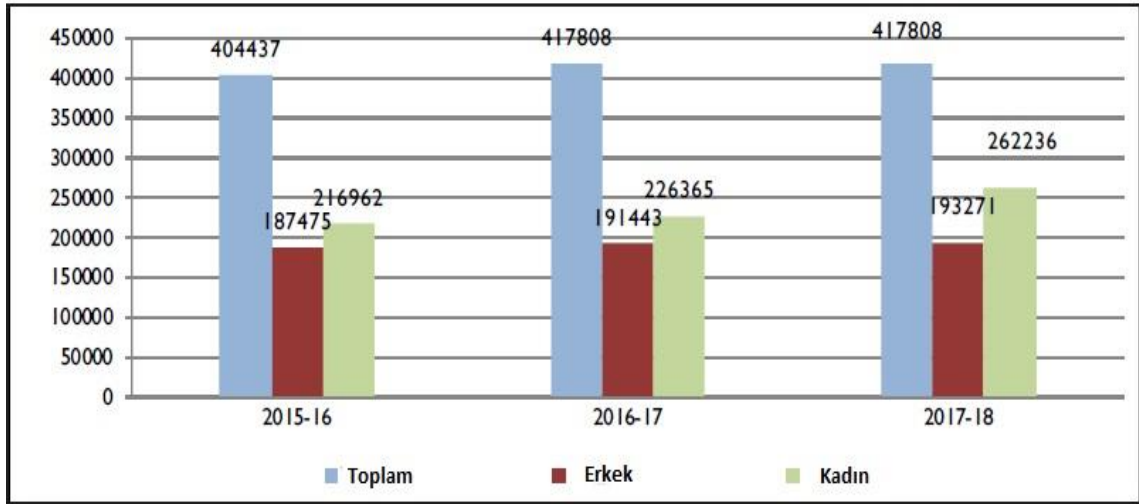
2.10. Okuryazarlık okulları (Halk eğitimi):

Bu okullarda, okulda kalmış, uzakta kalan insanlara ve okuma yazma bilmeyen yetişkinlere okuma yazma öğretilmektedir. Afganistan’da yetişkin kadınlar ve erkekler bir sayı olarak görünüyor, devletimiz bu programı okuma yazmayı bilmeyen insanların azaltılması için düzenlenmiştir.

Bu programda Afganistan eğitim kanununa göre amaçları şunlardır:

1. İslam dininin okuma yazma hakkındaki tavsiyelerinin uygulanması.
2. Okuma yazmayı bilmeyenlere meslek bilimleri ve eğitim sağlanması
3. Yetişkin ve çocuklara eğitiminin başlaması veya devam etmesi için fırsatları sağlanması (MEB, Afganistan Eğitim Yasası , 2012).

Tablo 2.11. 2015-2018 okuryazarlık kursları öğrenci sayısına göstermektedir

Kaynak: (Afganistan Yıllık İstatistikler Kurumu, 2017)

2.11. Özel okullar:

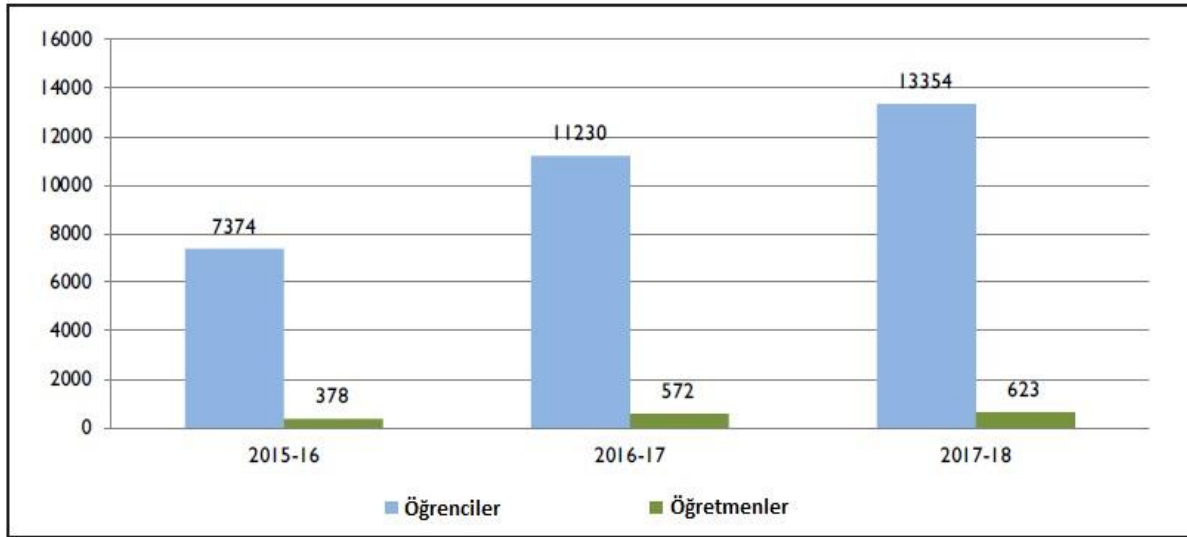
Afganistan’da özel eğitim, devlet eğitimi gibi kendine özel kuralları vardır.

Afganistan’da özel eğitim, genel eğitimi, İslami eğitimi, meslek ve teknik eğitimi, sanat eğitimi ve okuma yazma öğrenimini kapsamaktadır. Afganistan kurallara göre özel eğitim kurumlarının amacı aşağıda sıralayabiliriz:

1. Afganistan halkının kaliteli ve iyi eğitime erişimini sağlamak.
2. Afganistan tüccarlarının maarif alanında olumlu katkı alınmalarının sağlanması.
3. Devlet ve özel eğitim kurumlar arasında koordinasyon sağlanmasıyla genel eğitimi, İslami eğitimi, meslek eğitimi, öğretmen eğitimi ve okuma yazma eğitimlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması.
4. Kuruluş türü, eğitim planı, müfredatı, öğrenci kayıt işlemleri ve öğretmenlerin istihdamı ile ilgili işlemlerin düzenlenmesi.
5. Devlet ve özel eğitim kurumları arasında tecrübe alışverişi.
6. Öğrencilere eğitici kolaylıkların sağlanması,
7. Özel eğitim kurumlarının aktivitelerinin değerlendirilmesi ve gözetilmesi (MEB, Afganistan Eğitim Yasası , 2012).

Özel eğitim kurumlarının oluşturulmasıyla başlayıp yüksek eğitime kadar bu özel eğitim kurumlarında eğitim gördüler. 2004 yılında aktif özel eğitim sayısı 1140'a erişiyordu, bu sayı kurumlarında 400000 öğrenci ve 11000 öğretmen eğitim ve öğretime meşgul idiler. Özel eğitim 2008 yılında başladı ve halkımız için yeni bir tecrübe idi. (Wardak, 2016).

Tablo 2.12 . Özel okulların İslami öğrenciler ve öğretmenlerin sayısını göstermektedir

Kaynak: (Afganistan Yıllık İstatistikler Kurumu, 2017)

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

3.1.Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Yahya (2017) Afganistan Eğitim Sisteminde Nitelik Sorununun Tarihsel, Siyasal, Ekonomik Ve Sosyal Temelleri adlı çalışmasında; Afganistan eğitim sistemindeki nitelik sorununun bir diğer nedeninin de ekonomik faktörler olduğu görülmüştür. Bu çerçevede, fakirlik çağdaş eğitimin gelişimi boyunca büyük bir problem olarak eğitimi gölgelediği anlaşılmıştır. Eğitim gelişmesi ve kalitesinin yükselmesi yolunda olan engellerin çoğunun ekonomik yetmezliğe dayandığı anlaşılmıştır. Okul binalarının yetersiz olması, ders kitapları ve diğer eğitim malzemelerinin olmaması, öğretmen maaşlarının yetersiz olması, eğitim kurumları donanımının kötü olması, ailelerin kırtasiye giderlerini karşılayamaması gibi ekonomik etmenlerin Afganistan eğitim sisteminin niteliği üzerinde bir etki gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ekonomik yetmezlik eğitimin gelişimi konusunda halkın rolünü de ciddi bir şekilde kısıtlamıştır. Eğitimin gelişmesi ve kalitesinin yükselmesi konusunda ekonomik açıdan halkın katılımı ve desteği çok zayıf ve yetersiz olması eğitimin sadece devletin görevi olduğu düşüncesini geliştirmiş olduğu anlaşılmıştır. Afganistan eğitim sisteminin ekonomik açıdan uluslararası camiaya ve kuruluşlara bağımlı olması eğitimin gelişmesi önünde diğer bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Kısacası Afganistan çağdaş eğitiminin bir asırlık şekillenme ve gelişme sürecinde devlet ve özel sektörde eğitime yeterli bütçe ayrılmamış ve yeterli yatırımlar yapılmadığı saptanmıştır. Eğitim niteliğini etkileyen faktörler arasında zayıf ekonominin eğitim kalitesine olan olumsuz etkisinin derece ve yüzdeliğini belirlemek zor olsa da bu etkenin diğer bütün etkenlerden daha büyük olduğunu tespit etmiştir.

Yılmaz (2005) Afganistan'da Kadının Sosyal Statüsü Ve Din Eğitimi adlı çalışmada; Bugün açılmış olan okullarda araç-gereç eksikliği, eğitim-öğretim ortamının son derece kötü olması, ders programındaki anadili eğitiminin boşluğu Afganistan'daki okulların başlıca problemlerindedir, denebilir. Ayrıca doğru din eğitimi verebilecek meslek hocalarına da ihtiyaç olduğu gözlemlenmekte olduğunu ifade etmiştir.

Kazu & Güleçen(2008), Afganistan Eğitim Sisteminin İncelenmesi adlı araştırmada; Afganistan'da Türkiye'de olduğu gibi yükseköğretim programlarındaki öğretmen eğitimi programlarında öğrenci olabilmenin şartı, merkezî olarak yapılan yükseköğretime giriş sınavlarına başarılı olmaktır. Yükseköğretime geçiş sınavında başarılı öğrenciler eğitim alanı

dışında ekonomik gelecek vadeden alanlara yönelmektedirler. Öğretmenliğe başvuran adaylar sınavda daha az başarılı olan öğrenciler olmaktadır. Bununla birlikte ilköğretim okullarında öğretmen olabilmek için 14 yıllık eğitim yeterli görülmektedir. Öğretmen eğitim okullarından yeterli sayıda öğrenci mezun edilememiş olması nedeniyle zaruri öğretmen ihtiyacını karşılayabilmek maksadıyla lise mezunlarından da öğretmen alımı yapılmıştır. Yeterli seviyede eğitim almadan öğretmen olan personel için hizmet içi kurslar düzenlenmektedir. Bu kurslar vasıtasıyla iş başındaki öğretmenlerin gerekli eğitimi hizmet içi eğitim şeklinde almaları sağlanmaktadır. Ayrıca bütün devlet memurlarına uygulanan İslahatı idari isimli sınav maddi durumu çok kötü olan öğretmenler için hem statü olarak özellikle de ekonomik olarak bir kurtuluş reçetesi olarak görüşüne ulaşmışlardır.

Sherani (2014) Afganistan'da devlet ve özel okulları araştırma sırasında; disiplin, okullarda günlük çalışma süresi, ebeveyn katılımı, hecelerin tamamlanması, öğrencilerin ebeveynlerinin sosyo-ekonomik geçmişleri ve öğretmenlerin özel okulların büyümesine ilişkin görüşleri gibi bazı önemli benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir. , vb. Sınıf olanaklarının, ebeveyn katılımının, müfredatın tamamlanmasının özel okullarda devlet okullarından daha iyi olduğu tespit edildi. Özel okullarda fen, bilgisayar ve İngiliz dili ile ilgili ek ders kitapları verilmektedir. Devlet okullarında ise, kısa süren çalışma nedeniyle, öğrenciler ilgili akademik yıldaki tüm dersleri bitirememektedir. Her iki okul türü de eğitim bakanlığı tanımlı müfredatı takip ederken. Toplumun orta sınıf üyelerinin her iki okul türüne de karışık bir yaklaşım var. Bu arada, Özel okullar, devlet okullarındaki öğretmenlere kıyasla daha az maaş vermek için öğretmenlerini sömürüyor olabilirler. Özel okul öğretmenlerine, özel bir okulun sahip olabileceği işletme değerinden daha az maaş verilir, sonuç olarak bulmuştur.

3.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Hasrat(2010) Afganistan eğitim durumu 2008'de adlı çalışmasında ulaştığı bulgular şunlardır: Okullardaki kitaplar ve materyaller iki açıdan incelenebilir. Birincisi, ülkedeki az sayıda okulda, öğrencilerin ihtiyaç duydukları gibi, özellikle eğitim kitapları almayan, eğitim materyali almadıkları bir kitap kıtlığı var. İkincisi, temel olarak bilimsel ilkelere dayanmayan eğitim materyallerinin ve kitapların kalitesidir. Çalışmasında, incelenen 382 okuldan% 92'sinde kitap yetersizliği belirlemiştir. Bu bulguya göre büyük ölçüde benzer görüşe sahip oldukları saptamıştır.

Nazirzoy (2009) Afganistan'da Çocukların Eğitim ve Öğretime Adil Erişimi (Access of Children to Education in Afghanistan) adlı çalışmada; okul yetkilileri tarafından verilen

cevaplar, bu araştırmanın kapsadığı tüm okulların yüzde 84'ünün laboratuvar sisteminden yoksun olduğunu ve görüşülen tüm öğrencilerin, yüzde 75.3'ünün bilimsel eğitime erişimi olmadığını göstermektedir. Laboratuvar sistemleri okulların sadece yüzde 16'sında ve görüşülen öğrencilerin hepsinde işlevseldi, yüzde 8.3'ünün laboratuvarlara erişimi vardı. Görüşülen tüm laboratuvarlara erişimi olan öğrencilerden yüzde 28'i ayda bir kez laboratuvara erişimi olduğunu, yüzde 27,7'sinin ayda iki kez laboratuvara erişimi olduğunu ve yüzde 20'sinin laboratuvara erişimi olmadığını belirtti. Bir ay. Bu, tüm okul yetkilileriyle, yüzde 16'sının öğrencilerinin ayda bir kez laboratuvara erişimi olduğunu, yüzde 52'sinin öğrencilerinin ayda iki kez laboratuvara erişimi olduğunu ve yüzde 12'si öğrencilerinin ayda üç kez laboratuvara erişimi olduğunu belirtti. Öğrencilerin laboratuvarlara erişimi olan bazı okullarda, oradaki tesisler ve ekipmanlar standart bir formatta düzenlenmemiş ve zamanın ihtiyaçları ile orantılı olduğundan öğrencilerin gereksinimlerini karşılayabilir ve eğitim problemlerini çözebilir. Bu rakamlar, öğrencilerin dörtte üçünden fazlasının (yüzde 75) mevcut araştırmanın kapsadığı okullardaki laboratuvarlara erişimi olmadığını göstermekte olduğunu belirtmiştir.

Hakim & Haieri (2006) Afganistan eğitim sisteminin yapısının incelenmesi adlı çalışmada; Eski bir eğitim sistemi olan Afgan eğitim sistemi göz önüne alındığında, farklı düzeylerde öğrenciler ve öğrenciler için birçok sorun yaratır. Okul öğretmenlerinin ve üniversite öğretmenlerin düşük maaşları, merkezi bir sistem, öğretmenler için kapasite geliştirme programlarının eksikliği, okul öğretmenlerinin yetersizliği, ilköğretimin bulunmaması ve aşırı öğretim gibi faktörler, öğretim kalitesini ve genel eğitim sistemini olumsuz yönde etkileyebilmesi Olduğunu ifade etmişlerdir.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma deseni, veri toplama araçları ve verilerin çözümü ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

4.1.Araştırma modeli:

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kapsamında durum çalışması desenlerinden bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Nitel durum çalışmanın en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırmasıdır, yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerinde odaklanılır (Yıldırım & Şimşek, 2006).

Çoklu durum desenleri bütüncül olarak da gerçekleştirilebilir. Bu desende, birden fazla kendi başına bütüncül olarak algılanabilecek durum söz konusudur her bir durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınır ve daha sonra birbirleriyle karşılaştırılır (Yıldırım & Şimşek, 2018).

4.2.Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma gurubu, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenen Kabil ilindeki merkez ilçelerden biri olan iki devlet okulunun müdürleri ile aynı okullarda görev yapan 4 öğretmenden ve 2 özel okul müdürü ile aynı okulda görev yapan 2 öğretmenden oluşturulmuştur. Veriler, görüşme yöntemi elde edilmiş, bu amaçla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

4.3. Veri toplama araçları

Kabilde bulunan okullarda görev yapan 4 yönetici ve 6 öğretmenle bireysel görüşmeler yapılmıştır. Bu amaçla yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanıp yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme formu hazırlama aşamasında, araştırma konusu içeriği ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Nicel ve nitel araştırmalar incelenmiştir. Araştırmacının deneyimi de eklenerek veri toplama aracı oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen ilgili alan yazın doğrultusunda yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

4.4. Verilerin analizi

Yapılan ses kayıtları, araştırmacı tarafından bilgisayar ortamında yazılı metinler haline dönüştürülmüştür. Araştırma sorusuna yanıt olabilecek veriler belirli temalar altında gruplandırılmıştır. Verilerin kodlanması, kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanıp ve yorumlanması analiz gerçekleşmiştir.

İçerik analizi yoluyla verileri tanımlamaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır. Veriler, çıkarılan kavramlara göre kodlanmıştır. Kodlardaki benzerlik ve farklılıklar dikkate alınarak birbiri ile ilişkili kodlar bir araya getirilip temalar oluşturulmuştur. (Yıldırım & Şimşek, 2013).

4.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçüleri arasında yer almaktadır. İç geçerlik araştırmacı olarak gözlemlediğimizi sandığımız olaylar ya da anladığımızı düşündüğümüz olgulara ilişkin yorumlamalarımız gerçek durumu yansıtıyor mu? Dış geçerlik araştırmanın sonuçları benzer ortamlara ve durumlara genelleyebiliyorsa araştırmanın dış geçerliğinin olduğu söylenebilir (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Araştırmaya katılan üretmenler ve müdürlerin isimlerinin gizli tutulacağı, isimlerinin çalışmada kodlanarak kullanılacağının ifade edilmesi, katılımcıların belirlediği yer ve tarihlerde görüşmeler yapılması ve esnek srenin olmasının veri toplama kalitesini arttırdığı düşünülebilir. Bu durum verilerin, çeşitliliğini ve tutarlılığını pekiştirmiştir. Bu çalışmada gerçek duruma ulaşmak için dikkat edilen ayrıntıların araştırmanın i geçerliğini arttırdığı söylenebilir. Araştırmaya katılan müdür ve retmenlerin araştırmada gerçek isimlerinin yerine kod isimler kullanılmıştır. Okul Müdürleri M1, M2 ve retmenlere 1, 2, 3, 4 şeklinde kodlanmıştır.

BÖLÜM V

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri beş alt problem olarak sunulmuştur. Bu aşamada birinci olarak devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine; ikinci olarak, okul müdürlerine ve öğretmenlere göre öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine; üçüncü olarak, okul müdürlerine ve öğretmenlere göre öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine olarak, okul müdürlerine ve öğretmenlere göre müfredat ve ders programı karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine beşinci ve son olarak ise okul müdürlerine ve öğretmenlere göre öğrencilerin velileri açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine yer verilmiştir.

1. Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri.

A. Devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri.

Tablo 5.1 Devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4
Tema 1 Okullarda ders kitabı eksikliği bulunmaktadır	✓	✓			✓	
Tema 2 Ders materyalleri yeterli değildir.	✓		✓			
Tema 3 Görsel ve işitsel materyaller sınırlı sayıda bulunmaktadır.	✓		✓	✓		
Tema 4 Sınıflarda öğrenci sayısı fazladır.	✓		✓	✓	✓	
Tema 5 Yapılan ek sınıflar standartlara uygun değildir.	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Tema 6 Okullarda kantin vb. bulunmamaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Tema 7 Okulların kültürel ve sportif etkinlikleri gerçekleştirmek için mekanları bulunmamaktadır.	✓		✓	✓	✓	
Tema 8 Spor dersi için gerekli alanlar oluşturulmamıştır.	✓	✓	✓	✓	✓	

Tablo 5.1’de verilen 1. temaya göre katılımcılar, okullarda ders kitabı eksikliği bulunduğunu belirtmektedir. Bu konuda M1 “*Kitapların sayısı öğrencilere yetmez. Basılmış kitaplar okulların 50 – 60% kitap ihtiyaçlarını çözmüştü fakat son zamanlarda bu sorun azalmıştır. Öğrenciler verilmiş kitapların 4 veya 5 yıl geçmiş yani 6 yıldır bize yeni kitap basılmamıştır. Ayrıca Milli Eğitim bakanlığı ders müfredatın değiştirmesine karar vermiş bu yüzden eski kitapları basılmamaktadır.*” demiştir. M2 ise “*okulumuzda ders kitabı eksikliği vardır*” demiştir. Ö3 “*Önümüzdeki yılda ders kitap sıkıntısı yaşayacağımızı düşünüyorum*” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.1’de verilen 2. temaya göre katılımcılar ders materyallerinin dağıtımı konusunda sorunlar olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “*örnek olarak görsel ve işitsel alanında da bir sorunumuz var. İşitsel materyaller hiçbir okulda yok yani okullara dağıtılmıyor ve böyle materyaller öğrencilerimize verilmez. Milli Eğitim bakanlığımızda bilim ve teknoloji adıyla bir başkanlık olduğuyken görevi de böyle materyalleri öğrencilere yetiştirmesidir fakat onlar da sadece fizik, kimya ve biyolojiye ait olan materyalleri okul laboratuvarlara sağlıyorlar ve diğer alanlarda olanakları sınırlıdır.*” demiştir. Ö1 ise “*tam olarak bize materyaller dağıtılmıyor.*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.1’de verilen 3.Temaya göre katılımcıların Görsel ve işitsel materyaller sınırlı sayıda bulunmakta olduğunu belirlemiştir. Bu konuda M1 “*görsel ve işitsel alanında da bir sorunumuz var. İşitsel materyaller hiçbir okulda yok yani okullara dağıtılmıyor ve böyle materyaller öğrencilerimize verilmez.*” demiştir. Ö1 ise “*görsel ve işitsel olarak ders veremiyoruz çünkü okulumuzun böyle bir imkânı yoktur*” Ö2 “*görsel ve işitsel olarak imkânı yoktur.*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir

Tablo 5.1’de verilen 4.temaya göre katılımcılar Sınıflarda öğrenci sayısı fazla olduğunu belirtmiştir bu konuda M1 “*okulumuzda öğrenci çok olduğu için üç öğretim var.*” demiştir. Ö1 ise “*Her sınıftaki öğrenci sayımız 47’den fazla*” demiştir. Ö2 “*Her sınıftaki öğrenci sayımız 50 kişidir*” demiştir. Ö3 “*Her sınıfımızda öğrencilerimiz yaklaşık 50 kişidir*” bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.1’de verilen 5.temaya göre katılımcılar yapılan ek sınıflar standartlara uygun değil olduğunu belirtmiştir bu konuda M1 “*Binamız 1355 yılında imar edilmiş. Binamızın sınıfları standarttır ama daha sonra yani yaklaşık 10 veya 15 yıl önce yapılmış ek sınıflar standart olmayıp ilkel bir şekilde imar edilmiş ve genişliği öğrencilere uygun değil*” demiştir. M2 ise “*Ayrı olarak oluşturulmuş sınıflar standart değil*” demiştir. Ö1 “*ek sınıflarımız standart değil*”. Ö2 “*ek sınıflar çok küçük standart değil*”. Ö3 “*ek sınıflar standart değil*”. Ö4 “*yeni “yapılmış sınıflar standart değil*” şeklinde ifade etmiştir.

Tablo 5.1’de verilen 6.temaya göre katılımcılar okullarda kantin vb. bulunmadığını bir sorun olduğunu belirtmiştir. Bu konu hakkında M1 “*Okulumuzda kantin yoktur*” demiştir. M2 ise “*kantinimiz yoktur devlet izin vermiyor*” ifade etmiştir. Ö1 “*okulda kantin yoktur*” demiştir. Ö2 “*okulumuzda kantin yok*”. Ö3 “*okulda kantin yok*” Ö4 “*okulda kantin yok*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.1’de verilen 7.temaya göre katılımcılar okulların kültürel ve sportif etkinlikleri gerçekleştirmek için mekânları bulunmadığını ifade etmiştir bu konuda. M1 “*bir okul için gerekli olan olanaklar, mesela öğrencilerin sporu ve rahatlığı için olanaklar sınırlıdır veya hiç yok.*” demiştir. Ö1 ise “*okulumuz çok küçüktür.*” demiştir. Ö2 “*okulumuz çok küçüktür biz spor salonu ve konferans salonu yapmaya çalıştık ama yapamadık çünkü okulumuzun kapasitesi yok*” demiştir. Ö3 “*halı sahamız, spor salonumuz, konferans salonumuz yok. Toplantılarımızı bazen okulun bahçesinde yaparız*” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.1’de verilen 8.temaya göre katılımcılar spor dersi için gerekli alanlar oluşturulmadığını belirtmektedir. Bu konuda M1 “*Öğrencilere spor zamanı ve mekânı da yok.*” demiştir. M2 ise “*öğrenciler için spor yeri yoktur*” demiştir. Ö1 “*öğrenciler için spor yeri yoktur*” Ö2 “*öğrenciler için spor yeri yoktur*” demiştir. Ö3 “*öğrenciler için spor yeri yoktur.*” Şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 “*Afganistan’ın okullarında ders kitap eksikliği temel bir sorundur. Kitaplar devlet tarafından basılmalıdır*” şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise “*Eğer devlet kitap basmakta güçlük çekiyorsa bu işi özel sektör yoluyla yapsın ve öğrencilere para karşılığında dağıtsın çünkü böylece kitaplar öğrenciler tarafından iyi bir şekilde korunur*” şeklinde bir öneri sunmuştur. Ö2 “*fazla ders kitabı bulunan okullar diğer okullara yardım etmelidir*” şeklinde bir öneri sunmuştur. Ö3 “*devlet, kitap basma kapasitesini arttırmalıdır*” şeklinde bir öneri sunmuştur.

M1 “*Birçok okulda yeni binalar için yer vardır. Devletin yeni ve standart binalar yapması gerekir çünkü bazı okulların yer ve binası olmadığı için ücretli binalar tutmak zorundalar*” şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise “*Öğrencilere spor alanları, kantinler ve teneffüs yerleri sağlamak gerekmektedir. Okulların çoğunda söylediğimiz olanaklar yok. Birçok sorunlarımız okullara yeni binaların yapılmasıyla çözülür. Bunun sebebi de öğrencilerin sayısı çok olduğu ve okulların da standart olmalıdır. kulların sayısını arttırmasıyla sorunların sayısı azalır*” şeklinde bir öneri sunmuştur.

B. Özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri.

Tablo 5.2 Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar.

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2
Tema 1 Ders kitabı eksikliği bulunmaktadır.	✓	✓	✓	
Tema 2 Kütüphaneler yeterli değildir.		✓	✓	✓
Tema 3 Spor dersi için gerekli alanlar oluşturulmamıştır.	✓	✓	✓	✓
Tema 4 Özel okulların çoğu kiralık binalarda hizmet vermektedir. (okul olarak tasarlanmamış binalar)	✓	✓	✓	✓
Tema 5 Okulların kültürel ve sportif etkinlikleri gerçekleştirmek için mekânları bulunmamaktadır.	✓	✓	✓	

Tablo 5.2’de verilen 1. temaya göre katılımcılar, okullarda ders kitabı eksikliği bulunduğunu belirtmektedir. Bu konuda M1 “*Karşılaştığımız en büyük sorunlardan biri hükümetin yeterli sayıda ders kitabı basmaması. Şimdilik ders kitabımızı serbest piyasaya almamız gerekiyor fakat bu kitapları alıp satmak yasaktır.*” demiştir. M2 ise “*Biz ders kitaplarımızı piyasadan alırsak*” demiştir. Ö1 “*Ders kitabı eksikliği vardır*” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.2’de verilen 2. temaya göre katılımcılar Kütüphaneler yeterli olmadığını belirtmektedir. M2 “*donanımlı bir kütüphanemiz yoktur*” demiştir. Ö1 ise “*kütüphanemiz yeterli değil.*” demiştir. Ö2 “*Öğrenciler için kütüphanemiz yeterli değil*” şeklinde bir ifade etmiştir

Tablo 5.2’de verilen 3.temaya göre katılımcılar okulların spor dersi için gerekli alanlar oluşturulmamış belirtmektedir. Bu konuda M1 “*öğrencilere spor yeri yoktur*” demiştir. M2 ise “*öğrenciler için spor yeri yoktur*” demiştir Ö1 “*öğrenciler için spor yeri yoktur*” demiştir. Ö2 “*öğrenciler için spor yeri yoktur*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.2’de verilen 4. temaya göre katılımcılar, özel okulların çoğu kiralık binalarda hizmet vermekte (okul olarak tasarlanmamış binalar) belirtmiştir. Bu konuda M1 “*okul binamız kiralık ve standart değil*” demiştir. M2 ise “*kiralık binamız var ve okul için*

yapılmamıştır” demiştir. Ö1 “okul binası kiralıktır” demiştir. Ö2 “okul binası kiralıktır ve okul için uygun değil” şeklinde ifade etmiştir.

Tablo 5.2’de verilen 5.temaya göre katılımcılar Okulların kültürel ve sportif etkinlikleri gerçekleştirmek için mekânları bulunmadığını ifade etmiştir. Bu konuda M1 “Konferans salonumuz yok.” demiştir. M2 ise “Konferans salonumuz yok.” demiştir. Ö1 “Konferans salonumuz yok” demiştir. Ö2 “Konferans salonumuz yok” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Özel okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 “Özel okulların sorunlarından biri kitaptır. Bu okullar kitapları pazardan sağlıyorlar. Kitap devlet tarafından basılıp özel okuldaki öğrencilere de dağıtılmalıdır”. Şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise “Özel okullar halka uluslararası standartlarına göre hizmet verilmeliler” şeklinde bir öneri sunmuştur.

M1 “başka sorunu bina eksikliğidir. Özel kullardan az sayıda standart binalara sahiptir. Devlet bu meseleyi kontrol etmeli veya onlara standart bina ve sınıfların yapmasını sağlamalıdır. Şimdilik özel okullar öyle kalitesiz yaşam binalarında faaliyet göstermek zorundalar ki, öyle yerler asla ders verme ve almaya uygun değil” şeklinde bir öneri sunmuştur.

2. Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri.

A. Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

Tablo 5.3 Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4
Tema 1 Öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırmakta güçlük çekilmektedir.	✓	✓			✓	
Tema 2 Öğrencileri saldırganlık içeren davranışlar sergilemektedir.	✓		✓	✓		✓
Tema 3 İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada gösterilen yetersizlik nedeniyle bu davranışlar yaygınlaşmaktadır.	✓			✓		
Tema4 Öğrencilere eğitimsel hedefler kazandırmakta güçlükler söz konusudur.	✓	✓			✓	
Tema 5 Öğrencilerin ekonomik durumları yetersizdir.	✓	✓	✓		✓	✓
Tema 6 Öğrencilerde devamsızlık yüksektir.	✓		✓	✓		

Tablo 5.3’de verilen 1. temaya göre katılımcılar, Öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırmakta güçlük çekilmekte olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “*kütüphanemiz de var. Ders müfredatı hariç yaklaşık 2500 kitap kapsamlı bir kütüphanedir fakat bu kütüphanedeki kitaplardan öğrencilerin yararlanma seviyesi gayet düşüktür. Beklentimiz öğrencilerden ders kitapların okunması dışında bu kitaplardan yararlanmasıdır. Bu kütüphanenin çok donanımlı olduğu ama öğrencilerin yararlanma seviyesi düşüktür.*” demiştir M2 ise “*Donanımlı bir kütüphane mevcuttur yine de kitap okuma seviyesi düşüktür.*” demiştir. Ö3 “*öğrenciler kitap okumaya pek ilgi göstermiyorlar, sosyal medyaya daha fazla ilgi gösteriyorlar.*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.3’de verilen 2. temaya göre katılımcılar, Öğrencileri saldırganlık içeren davranışlar sergilemekte belirtmiştir. Bu konuda M1 “*Okulda değişik çatışmalar var bu çatışmalar bazen ilkokulda bazen ortaokulda bazen de lisede var ama daha çok lisede var. Bu çatışmalar ilkokul ve ortaokulunda azdır fakat lisede öğrenciler bazen birbirleriyle kavgaya ediyorlar bazen sözlü çatışıyorlar ve bazen de çatışma, öğrenci ve öğretmen arasında ortaya*

çıkıyor böyle çatışmalar öğrencilerin küstahlıklarından kaynaklanır ve tüm sınıfı olumsuz olarak etkiliyor. Böyle durumlarda öğrencinin ebeveyni okul yönetmenliği tarafından istenir ve onunla konuşulur ve öğrenciye bir veya iki kere tavsiye edilir ki böyle alışkanlıkları kendisinden uzaklaşsın eğer yine bu durum tekrarlanırsa o zaman başka maarif kurallarına göre değişik disiplin cezaları olup bu cezalar hafif bir şekilde başlanarak şiddetli bir şekilde devam edebilir. Hafif ceza tavsiyelerle başlar sonra 5 gün okuldan zorunlu olarak ayrılacak daha sonra 10 ve yine devam edilirse ceza 20 güne kadar da yetiştirilir ki bu 20 günlük cezası okul kurulu tarafından karar verilebilir eğer bu cezalar başarısız olursa öğrenciyi başka bir okula zorunlu olarak ayrılmaktalar.” demiştir Ö1 ise “Öğrencilerin saldırganlık eylemleri ile karşılaşılıyor.” demiştir. Ö2 “öğrencilerin saldırganlık eylemleri 10 yıl önceden çok azaltmış, karşılaşılıyor ama az.” demiştir. Ö4 “eğer öğrenciler saldırganlık eylemleri yapsa cezası var ona veriyoruz.” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.3’de verilen 3. temaya göre katılımcılar, İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada gösterilen yetersizlik nedeniyle bu davranışlar yaygınlaşmadığı belirtmektedir. Bu konuda M1 “bazen de çatışma öğrenci ve öğretmen arasında ortaya çıkıyor böyle çatışmalar öğrencilerin küstahlıklarından kaynaklanır ve tüm sınıfı olumsuz olarak etkiliyor.” demiştir. Ö2 “bazı öğrencilerimiz sınıf arkadaşlarına kötü davranıyorlar bu kötü davranış bütün sınıfı olumsuz etkisi olabilir.” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.3’de verilen 4. temaya göre katılımcılar, Öğrencilere eğitimsel hedefler kazandırmakta güçlükler söz konusu olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “bazı öğrencilerimizde amaç eksikliği var.” demiştir. M2 “öğrencilerimiz kitap okumaya pek ilgi göstermiyorlar ve amaç eksikliği var.” demiştir M3 “yaşamda bir amacı yok gibi davranıyorlar” bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.3’de verilen 5. temaya göre katılımcılar, Öğrencilerin ekonomik durumları yetersiz olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “bazı öğrencilerin iktisadi durumu iyi değil” demiştir.

M2 ise “bazı öğrencilerimizde var ki veliler tarafından maddi olarak desteklenemiyorlar iktisadi durumu iyi değil.” demiştir. Ö1 “öğrencilerimiz var hem çalışıyorlar hem okuyorlar.” demiştir.

Ö3 “iyi iktisadi olmayan öğrencilerimizde var” demiştir. Ö4 “öğrencilerin iktisadi durumu iyi değil” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.3’de verilen 6. temaya göre katılımcılar, Öğrencelerde devamsızlık yüksek olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “Öğrencilerin disiplin sorunları iki gruba ayrılır. 1- yoklamayla

ilgili 2- davranışıyla ilgili” demiştir. Ö1 “öğrencilerimiz devamsızlığı var” demiştir. Ö2 “öğrencilerin devamsızlığına büyük bir sorun olarak görüyorum” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 “Öğretmenler, yardımcıları, veliler, öğrenciler ve okul sistemleri, öğrenci problemlerini çözmede önemli roller oynamaktadır. Öğrenciler öğretmenler tarafından kitap okumaya teşvik edilmelidir, öğrencilere gelecek için daha fazla çaba göstermeleri için öğretebilmek” şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise “Öğrenciye neden ders çalışması gerektiği konusunda hedef belirlemek, motivasyon sağlamak ve planlı bir çalışma alışkanlığı kazandırmak, öğrencilere hedef belirlemek için daha iyi yardım edebilir” şeklinde bir öneri sunmuştur. Ö1 “Yaşadığımız çevrede öğrencilerin çok problemleri var, öğretmenler ve okul yönetimi o problemleri çözmektedir” şeklinde bir öneri sunmuştur.

B. Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

Tablo 5.4 Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar.

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2
Tema 1 Öğrenciler sosyal medyadan olumsuz etkilenmektedir.	✓	✓		
Tema 2 Mevcut atmosfer öğrencilerin derslere ilgisini çekmede zorluklara neden olmaktadır.	✓	✓		✓
Tema 3 İçinde buldukları çevre öğrencilerde olumsuz etkiler yaratabilecek özellikler barındırmaktadır.	✓	✓		

Tablo 5.4’de verilen 1. temaya göre katılımcılar, öğrenciler sosyal medyadan olumsuz etkilenmekte belirtmiştir. Bu konuda M1 “öğrencileri sosyal medya çok etkiliyor” demiştir M2 ise “öğrencilerin sosyal medyayı fazla kullanımı” bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.4’de verilen 2. temaya göre katılımcılar, mevcut atmosfer öğrencilerin derslere ilgisini çekmede zorluklara neden olmadığını belirtmiştir. Bu konuda M1

“öğrenciler dersle ilgilenmiyorlar” demiştir. M2 ise *“öğrencilerimiz iki kategoride bazıları derslerine önem veriyor bazıları ilgi göstermiyor”* demiştir. Ö3 *“öğrenciler dersle ilgilenmiyorlar”* şeklinde bir sorun dile getirmişlerdir.

Tablo 5.4’de verilen 3. temaya göre katılımcılar, İçinde buldukları çevre öğrencilerde olumsuz etkiler yaratabilecek özellikler barındırmakta olduğunu belirtmektedir. Bu konuda M1 *“Çevre öğrencileri çok etkiliyor”* demiştir. M2 ise *“çevrede rahatsızlık veren insanlar çoktur tabii ki öğrencilere etkisi var”* şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Özel okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 *“Yaşadığımız çevrede öğrenciler birçok problemlerle karşılaşmaktadır, öğretmenler ve okul yönetimi o problemleri çözmektedir. Kabil'deki öğrencilerin sorunlarından biri sosyal medyanın çok fazla kullanımudur, bu konuda ebeveynlere büyük sorumluluk düşmektedir çünkü öğrenci en fazla vaktini evde aileleriyle geçiriyor”* şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise *“öğretmenler, yardımcıları, veliler, öğrenciler ve okul sistemleri, öğrenci problemlerini çözmede önemli roller oynamaktadır. Bu unsurlar öğrencilerinin yaşamında etkili olabilir”* şeklinde bir öneri sunmuştur.

3. Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

A. Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm öneriler.

Tablo 5.5 Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4
Tema 1 Ön lisans derecesine sahip öğretmenler arasında ders verme yeterlikleri sınırlı olan öğretmenler bulunmaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	
Tema 2 Tecrübeli ve yetenekli olan Öğretmenlere (başka branşlar da dahil olmak üzere) aşırı ders yükü verilmektedir.	✓	✓				
Tema 3 Öğretmenler sınıfa zamanında girmemektedir.	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Tema 4 Lisans derecesine sahip öğretmenler arasında ders verme yeterlikleri sınırlı olan öğretmenler bulunmaktadır.	✓	✓	✓	✓		✓
Tema5 Öğretmenlerin ders sırasında öğrencilere yeterli ilgi göstermemektedir.	✓	✓		✓		
Tema 6 Öğretmenler öğrencilerin karşılayamayacakları düzeyde beklentilerle ders işlemektedir.	✓	✓	✓	✓	✓	
Tema 7 Öğretmenler eğitim öğretim sürecinde ortaya koyacakları tutum, davranış ve hizmet niteliğini düzenlenen mevzuat etkili bir şekilde uygulanmamaktadır.	✓	✓	✓			

Tablo 5.5’de verilen 1. temaya göre katılımcılar, Ön lisans derecesine sahip öğretmenler arasında ders verme yeterlikleri sınırlı olan öğretmenler bulunduğu belirtmektedir. Bu konuda M1 “Bazı öğretmenlerimiz eğitim seviyesi yüksektir ama öğretmenlik standartlarından uzaktadırlar. Kendi branşlarında ders vermekteler ama buna rağmen yüksek seviyeli olmayıp yetenekleri yetersizdir. Bu konunun kendisi bir problemdir ve buna çok özen göstermedik. Genelde biz yeteneğe ve branşlara uygun öğretmenlere özen

gösterdik. Bazı öğretmenlerimiz eğitim seviyesi yüksektir ama öğretmenlik standartlarından uzaktalardır. Bu yüzden öğretmenleri iki gruba ayırırız. 1, öğretimde yetenekli olan öğretmenler. 2, kendi branşlarında olan ama yetenekleri az olan öğretmenler.” söylemiştir. M2 ise *“bazı öğretmenimiz yetenekli değil.”* demiştir. Ö1 *“çok az yetenekli olmayan öğretmenimiz var”* söylemiştir. Ö2 *“bazı öğretmenlerimiz öğrencilere iyi ders veremiyor.”* demiştir. Ö3 *“ders verme kapasite çok düşük öğretilmekte var”* şeklinde bir görüş ifade etmiştir

Tablo 5.5’de verilen 2. temaya göre katılımcılar, tecrübeli ve yetenekli olan öğretmenlere (başka branşlar da dahil olmak üzere) aşırı ders yükü verilmekte belirtmiştir. bu konuda M1 *“farklı branş öğretmenimiz var ama biz tecrübeli ve yetenekli öğretmenlerimize farklı derslere veriyoruz”* demiştir. M2 ise *“öğretmen az olduğu için, farklı branşlarda tecrübeli öğretmenlerimize zorunda kalıyoruz”* şeklinde bir görüş ifade etmiştir

Tablo 5.5’de verilen 3. temaya göre Öğretmenler sınıfa zamanında girmemekte belirtmektedir. Bu konuda M1 *“bazı öğretmenler zamanında sınıfa gitmiyorlar”* demiştir. M2 ise *“bazı öğretmenler zamanında sınıfa gitmiyorlar”* demiştir Ö1 *“bazı öğretmenler zamanında sınıfa gitmiyorlar“* demiştir. Ö2 *“bazı öğretmenler zamanında sınıfa gitmiyorlar”* demiştir. Ö3 *“bazı öğretmenler zamanında sınıfa gitmiyorlar”* demiştir Ö4 *“bazı öğretmenler zamanında sınıfa gitmiyorlar”* belirtmiştir.

Tablo 5.5’de verilen 4. temaya göre katılımcılar Lisans derecesine sahip öğretmenler arasında ders verme yeterlikleri sınırlı olan öğretmenler bulunduğu belirtmiştir. Bu konuda M1 *“Bazı öğretmenlerimizin eğitim seviyesi yüksektir ama öğretmenlik standartlarından uzaktalardır.”* demiştir. M2 ise *“yeni öğretmenlerimiz eğitim seviyesi yüksek ama ders verme tecrübesi yoktur, o yüzden biz onlara seminer veriyoruz”* söylemiştir. Ö1 *“yüksek seviyeli öğretmenler var ama ders verme kapasitesi düşüktür”* demiştir Ö2 *“yüksek seviyeli öğretmenler ama öğretmenlik alanında çok zayıf öğretmenlerimiz var”* demiştir. Ö4 *“yeni mezun olan öğretmen adaylarının öğretim seviyesi çok azdır”* şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.5’de verilen 5. temaya göre katılımcılar, Öğretmenlerin ders sırasında öğrencilere yeterli ilgi göstermemekte belirtmiştir. Bu konuda M1 *“Bazı öğretmenlerimiz derse ilgili olmuyorlar”* demiştir. M2 ise *“bazı öğretmenlerimiz sadece sınıfta zaman geçirmeyi düşünüyor”* demiştir. Ö3 *“bazı öğretmenlerimiz ders vermeyi sevmiyor ama öğretmen olmuştur”* belirtmiştir.

Tablo 5.5’de verilen 6. temaya göre katılımcılar Öğretmenler öğrencilerin karşılayamayacakları düzeyde beklentilerle ders işlemekte olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “*bazı öğretmenlerimizin öğrencilerden fazla beklentisi vardır*” demiştir. M2 ise “*bazı öğretmenlerimizin öğrencilerden fazla beklentisi vardır*” demiştir. Ö1 “*bazı öğretmenlerimiz öğrencilerden fazla beklentisi vardır*” demiştir. Ö2 “*bazı öğretmenlerimizin öğrencilerden fazla beklentisi vardır*” demiştir. Ö3 “*bazı öğretmenlerimizin öğrencilerden fazla beklentisi vardır*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.5’de verilen 7. temaya göre katılımcılar, Öğretmenler eğitim öğretim sürecinde ortaya koyacakları tutum, davranış ve hizmet niteliğini düzenlenen mevzuat etkili bir şekilde uygulanmamakta belirtmiştir. Bu konuda M1 “*Ceza kuralları vardır ama az olduğunu düşünüyorum ve o da uygulanmaz. Mesela öğretmenler için en genel uygulanan ceza sözlü, yazılı uyarıdır. Yazılı uyarıda, öğretmenin aylığından kesilir ve sorun düzelmezse bunun sonunda öğretmen okuldan atılır.*” Demiştir M2 ise “*maarifin kanuna göre ceza veriyorum ama MEB tarafından pek çok uygulanmaz*” demiştir Ö1 “*okullarda ceza hiç uygulanmaz gibi düşünüyorum.*” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 “*Okul yönetiminde karşılaşılan sorunlar öğretmenler açısından, öğretmenler okullarda kendi problemleri var mesela okullarda farklı branş öğretmenler fazla gösterilmektedir, aslında okulla yönetim farkı branş öğretmenlere kabul etmemeli. Ön lisans ve lisans derecesine sahip öğretmenler arasında ders verme yeterlikleri sınırlı olan öğretmenler bulunmaktadır. Böyle öğretmenler için seminerler verilmesi gerekiyor*” şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise “*Devlet hizmet içi eğitim ve özel üniversiteleri değerlendirmesi lazım*” şeklinde bir öneri sunmuştur. Ö1 “*Öğretmenlerin yanlış davranma durumunda, öğretmenler Afganistan yasasına göre ve MEB kanuna göre okul tarafından karşılanması gerekiyor*” şeklinde bir öneri sunmuştur. Ö2 “*Okul müdürü tarafından öğretmenlere teşvik etmesi gerekiyor*” şeklinde bir öneri sunmuştur.

A. Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

Tablo 5.6 *Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar.*

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2
Tema1 Öğretmenler öğrencilerin karşılayamayacakları düzeyde ders işlememesi	✓	✓	✓	✓
Tema2 Öğretmenlerin dersle ilgilenmemesi ve tam bir hazırlıkla okula gelmemesi	✓		✓	✓
Tema3 Öğretmenlik mesleğini sevmemesi ama mecburiyetten öğretmenlik yapması	✓		✓	
Tema4 Öğretmenler ders sırasında öğrencilere yeterli ilgi göstermemesi	✓	✓	✓	✓

Tablo 5.6’da verilen 1. temaya göre katılımcılar, farklı Öğretmenler öğrencilerin beklentilerini karşılayamayacakları düzeyde ders işlemekte olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “bazı öğretmenlerin öğrencilerden yüksek bir seviyede beklentileri var” demiştir. M2 ise “öğrenciler mümkün olduğu kadar öğrenebilir, öğretmenlerimiz mümkün olduğundan fazlasını beklemesin ”demiştir.Ö1 “az sayıda öğretmenin fazla beklentisi vardır” demiştir. Ö2 “bazı öğretmenler var” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.6’da verilen 2. temaya göre katılımcılar, Öğretmenlerin derle ilgilenmemesi ve tam bir hazırlıkla okula gelmemesi bulunduğu belirtmektedir. Bu konuda M1 “Üç öğretmen türünü sınıflandırabiliriz 1. Ders vermeyi sever, ancak öğrencilerle ilgilenmiyor, bu tür öğretmenlerimizin sayıları düşüktür, 2. Tür öğretmenlerimiz derse girip çıkıyor. 3. tür öğretmenlerimiz derslerle ve öğrencilerle ilgilenmiyor, başka iş bulamadığından öğretmen olmak zorunda kalmıştır.” demiştir. Ö1 ise “ bazı öğretmenler sınıfa girip bir ders planı oluşturmamaktadır.” demiştir. Ö2 “ bazı öğretmenlerimiz hazırlıklı sınıfa gelmiyor.” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.6’da verilen 3. temaya göre katılımcılar, Öğretmenlik mesleğini sevmemek ama mecburiyetten öğretmenlik yapma zorunluluğunda olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “bazı öğretmenler derslerle ve öğrencilerle ilgilenmiyor mecburiyetten öğretmen

olmuşlardır.” demiştir. Ö1 ise bazıları kendi mesleğinde iş bulamamaktadır. Bu yüzden öğretmen olmuşlardır.” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.6’da verilen 5. temaya göre katılımcılar, Öğretmenlerin ders sırasında öğrencilere yeterli ilgi göstermemekte belirtmiştir. Bu konuda M1 “ öğretmenler derse ve öğrencilere ilgi göstermiyor” demiştir. M2 ise “ öğretmenlerin ders ve mesleğini sevmesi lazım ama bazıları ilgilenmiyor” demiştir. Ö1 “öğretmenler öğrencilerle ilgilenmiyor” demiştir. Ö2 *bazı öğretmenler öğrencileri kontrol etmiyorlar.”* Şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Özel okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 *“Okullarda her öğretmen kendi alanına göre atanması lazım ve okul yönetim tarafından değerlendirip kendi branşlarında devam etmesi gerekiyor”* şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise *“öğretmenler okul yönetim tarafından, milli eğitim bakanlığı tarafından teşvik edilmesi lazım, öğretmenlere seminerler hazırlamak, okul milli eğitim bakanlık ve okul yönetim tarafından kanuna göre davranması lazım”* şeklinde bir öneri sunmuştur.

4. Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

A. Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm öneriler.

Tablo 5.7 Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4
Tema 1 Ders saatleri fazladır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Tema 2 Öğrenciler için ayrılan teneffüs süreleri yeterli değildir.	✓		✓	✓		
Tema 3 Fen, Matematik gibi akademik gelişim için önemli olan derslere az önem verilmektedir.	✓	✓		✓	✓	✓
Tema 4 İkincil derecede önem taşıyan konulara daha fazla zaman ayrılmaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Tema5 Ders kitaplarında öngörülen müfredat tam olarak takip edilmemektedir.	✓		✓	✓		
Tema 6 Tatillere ayrılan süreler fazladır.		✓			✓	✓

Tablo 5.7’de verilen 1. temaya göre katılımcılar, Ders saatleri fazla olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “Aslında ders müfredatının kendi problemleri var. Çünkü ders müfredatı öğrencilerin ihtiyaçlarını bugünkü koşullara göre çözmektedir. Asrımız, teknoloji asrıdır, öğrencilerin bilim ve teknoloji alanında yenilikleri öğrenmesi gerektiği için bu önemli konuların yani bilim ve teknolojiye ait olan bilgileri ders müfredatımız içerisinde olması gerekmektedir. Maalesef böyle değil. Biz bilgisayarla ilgili dersi haftada bir saat uyguluyoruz öyle ki günde bir saat uygulaması gerekmektedir. Müfredatımızda gereksiz derslerimiz de var öğrenciler için çok gerekli değil. Bundan dolayı ders müfredatının değerlendirilmesi gerekmektedir. Milli eğitim bakanlığı da bu müfredatı yeniden değerlendirmek istiyor. Ders müfredatı şehirdeki okullara yaklaşık 90%-95% uygulanır ama vilayetlerde iyice uygulanmaz.” demiştir. M2 ise “müfredatımızın çok problemleri vardır haftada öğretilen dersler çok fazladır.” demiştir. Ö1 “ders saatlerimiz gayet fazladır”

demmiştir. Ö2 “*öğrenciler için ve öğretmen için ders saatleri fazladır*” demmiştir. Ö3 “*bir öğrenci bir haftada derslerine yetişemiyor*” demmiştir. Ö4 “*haftalık ders saatler çok fazladır öğrenciler için çok sıkıcı olabilir.*” şeklinde bir ifade dile getirmiştir.

Tablo 5.7’de verilen 2. temaya göre katılımcılar, Öğrenciler için ayrılan teneffüs süreleri yeterli değil olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “*öğrencilerin teneffüsü, sporu ve rahatlığı için olanaklar sınırlıdır veya asla yok çünkü okulumuzun üç öğretim var ve teneffüs zamanın eklemesi imkânı yoktur. 35-40 dakikalık ders saatlerimiz var.*” demmiştir. Ö1 “*öğrencilerin teneffüsü için yerimiz yok vaktimizde azdır*” demmiştir. Ö2 “*biz öğrencilerimize teneffüs vakti veremiyoruz çünkü üç öğretimimiz var*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.7’de verilen 3. temaya göre katılımcılar, Fen, Matematik gibi akademik gelişim için önemli olan derslere az önem verilmekte belirtmiştir. Bu konuda M1 “*Öğrenciler için önemli dersler az öğretilir.*” söylemiştir. M2 ise “*Öğrenciler için önemli dersler azdır mesela matematik geometri vb*” demmiştir. Ö2 “*öğrencilere önemli dersler için az ders saati uygulanır*” demmiştir. Ö3 “*müfredatımızda önemli derslerin saati azdır*”. demmiştir. Ö4 “*bazı derslerimiz az öğretilir*” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.7’de verilen 4. temaya göre katılımcılar, ikincil derecede önem taşıyan konulara daha fazla zaman ayrılmakta olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “*gereksiz derslerimiz var*” demmiştir M2 “*gereksiz derslerimiz var*” demmiştir. Ö1 “*önemli olmayan derslerimiz var*” demmiştir. Ö2 “*bir öğrenci için önemli olmayan dersler var*” demmiştir. Ö3 “*bazı dersler gereksizdir*” demmiştir. Ö4 “*bazı gereksiz konular öğretilir*” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.7’de verilen 5. temaya göre katılımcılar, Ders kitaplarında öngörülen müfredat tam olarak takip edilmemekte belirtmiştir. Bu konuda M1 “*Ders müfredatı şehirdeki okulları yaklaşık 90%-95% uygulanır ama vilayetlerde iyice uygulanmaz.*” demmiştir. Ö1 ise “*Tam olarak müfredatı uygulamasına düşünmüyorum*” demmiştir. Ö2 “*Tam olarak uygulanmıyor*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.7’de verilen 6. temaya göre katılımcılar, tatillere ayrılan sürelerin fazla olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M2 “*gereksiz tatillerimiz var direk ders müfredatı etkiliyor*” demmiştir. Ö3 ise “*gereksiz tatiller var*” demmiştir. Ö4 “*tatillerimiz fazla*” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 “*Afganistan'ın müfredatı çok eski, yeni bir müfredat uluslararası standartlara göre uygun yapılması gerekiyor ve eğitim sistemimize değerlendirmesi lazım*” şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise “*Standart binalar ve sınıflar yapılması gerekiyor ders saatleri azaltılması gerekiyor*” şeklinde bir öneri sunmuştur. Ö2 ise “*önemsiz konular Afganistan eğitim sisteminde öğretiliyor o konulara müfredattan çekilmesi gerekiyor*” şeklinde bir öneri sunmuştur. Ö3 “*öğretmenler tarafından planlı bir şekilde ders program yılbaşında hazırlanması gerekiyor*” şeklinde bir öneri sunmuştur.

B. Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri.

Tablo 5.8 Özel okullara görev yapan müdürlerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar.

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2
Tema 1 Ders saatleri fazladır.	✓	✓	✓	✓
Tema 2 Fen, Matematik gibi akademik gelişim için önemli olan derslere az önem verilmektedir.	✓	✓	✓	
Tema 3 Müfredat sistemi çok eski ve mevcut durumda etkili değil.	✓	✓	✓	

Tablo 5.8’de verilen 1. temaya göre katılımcılar, Ders saatleri fazla olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “*öğrenciler için ders saatler fazladır .Ben bir 7. veya 8. sınıf öğrencisi için 18 dersin çok zor olduğunu düşünüyorum Öğrenci hangi konuyu daha önce okuyacağına hayran kalıyor. Yaklaşık haftada 18 ders alıyorlar.*” demiştir. M2 ise “*bir haftada ders saatleri fazladır*” demiştir. Ö1 “*öğrenciler için ders saatleri çok fazladır*” demiştir. Ö2 “*öğrenciler derslerine yetişemiyor*” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.8’de verilen 2. temaya göre katılımcılar, Fen, Matematik gibi akademik gelişim için önemli olan derslere az önem verilmekte belirtmiştir. Bu konuda M1 “*önemli derslerimiz azdır*” demiştir. M2 ise “*önemli derslerimizin az olduğunu düşünüyorum, ama biz önemli derslere haftada 1 ya da iki saat fazla öğretiyoruz.*” demiştir. Ö1 “*önemli dersler azdır*” demiştir. Ö2 “*önemli dersler fazla olması gerekiyor*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.8’de verilen 2. temaya göre katılımcılar, Müfredat sistemi çok eski ve mevcut durumda etkili olmadığını bir sorun belirtmiştir. Bu konuda M1 “*bence bu dersler az olursa daha verimli olur, müfredat sistemimin değerlendirmesi gerekiyor.*” demiştir. M2 ise “*sistem eski değerlendirilmesi gerekiyor.*” demiştir. Ö1 “*sistem Müfredatta bazı değişiklikler olmalı*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Özel okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 “*Mevcut bir durumda, yeni bir müfredat uluslararası standartlara göre uygun yapılması gerekiyor ve eğitim sistemimizin değerlendirilmesi lazım. Standard binalar ve sınıflar yapılması gerekiyor ders saatleri azaltılması gerekiyor*” şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise “*önemsiz konular Afganistan eğitim sistemde öğretiliyor o konulara müfredattan çekilmesi gerekiyor*” önermiştir

5. Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde velilerle ilişkiler açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

A. Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde velilerle ilişkiler açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri.

Tablo 5.9 Devlet okullarında görev yapan müdürlerin ve öğretmenlerin görüşlerine göre velilerle ilişkiler açısından karşılaşılan sorunlar

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4
Tema 1 Öğrencilerin ailevi problemleri öğrencinin öğrenme motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	✓	✓	✓	✓		
Tema 2 Ailelerin eğitim öğretim sürecinde zamansız ve aşırı müdahaleleri söz konusudur.		✓			✓	✓
Tema 3 Velilerin çocukları ile yeterince ilgilenmemektedir.	✓	✓	✓		✓	✓

Tablo 5,9’da verilen 1. temaya göre katılımcılar, Öğrencilerin ailevi problemleri öğrenme motivasyonlarını olumsuz etkilemekte belirtmiştir. Bu konuda M1 “*Öğrencilerin eğitimleri üzerinde doğrudan etkisi olan daha çok ekonomik problemleri vardır. Bazı ebeveynler öğrencilere üzerinde doğrudan etkisi olan ekonomik sorunları var*” demiştir. M2 ise “*aile eğitimde çok oneli bir rolü vardır aile içi problemler öğrenciler üzerine öğrenci başarısını olumsuz etkileyecek sorunlar var*” demiştir. Ö1 “*öğrencilerimizin çok problemleri var mesela aile içi problemler*” demiştir. Ö2 “*bazı öğrencilerimiz kendi aileleri içinde problemleri vardır*” şeklinde bir sorun dile getirmiştir.

Tablo 5.9’da verilen 2. temaya göre katılımcılar, ailelerin eğitim öğretim sürecinde zamansız ve aşırı müdahaleleri söz konusu olduğunu belirtmiştir. Bu konuda M2 “*bazı aileler okula gelip öğretmenlerin işine müdahale ediyorlar*” demiştir. Ö3 ise “*aileler tarafından bazı müdahaleler var*” demiştir. Ö4 “*öğrencilerin ebeveyn tarafından az müdahaleler var*” şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Tablo 5.9’da verilen 3. temaya göre katılımcılar, velilerin çocukları ile yeterince ilgilenmemekte bir sorun belirtmiştir. Bu konuda M1 “*bazı öğrencilerimizin velileri hiç okula gelmiyor kendi evladından hiç haberi yok*” demiştir. M2 ise “*bazı öğrencilerimizin*

aileleri okula gelmiyorlar” demiştir Ö1 “veliler tarafından kendi çocuklarına bakması gerekiyor ama bazı aileler ilgilenmiyorlar.” demiştir. Ö3 “bizim öğrencilerimizin ebeveynleriyle toplantı da olmuyor toplantı için okulda yerimiz yoktur” demiştir Ö4 “bazı ebeveynler okula gelmiyorlar” şeklinde ifade etmiştir.

Devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde velilerle ilişkiler açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 “Devlet okullarda veliler kendi çocuklarına teşvik etmesi gerekiyor çünkü öğrenciler fazla vaktini evde ve aile yanında geçiriyor” şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise “veliler öğrencilere ilgilenmesi gerekiyor ve çocuklar karşısında kendi problemlerini göstermemektedir” şeklinde bir öneri sunmuştur. Ö1 “Okullarda velilerle haftada ya da ayda bir kere toplantı yapması gerekir ve kendi çocukların ders açısından, okul açısından ve çevre açısından haberdar olması gerekir” şeklinde bir öneri sunmuştur. Ö2 “Veliler çocuklarının öğretmenleriyle ve sınıf arkadaşlarıyla bir irtibat kurması gerekir” şeklinde bir öneri sunmuştur.

B. Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde velilerle ilişkiler açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri

Tablo 5.10 Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci velilerle ilişkiler karşılaşılan sorunlar.

Temalar	M1	M2	Ö1	Ö2
Tema 1 Veliler çocukları ile yeterince ilgilenmemektedir.	✓		✓	✓
Tema 2 Ailelerin eğitim öğretim sürecinde zamansız ve aşırı müdahaleleri söz konusudur.	✓	✓	✓	✓

Tablo 5.10’da verilen 2. temaya göre katılımcılar, Velilerin çocukları ile yeterince ilgilenmemekte bulunduğunu belirtmiştir. Bu konuda M1 “veliler öğrencileriyle ilgilenmiyor sadece öğrencileri okula gönderiyor.” demiştir. Ö1 ise “aileler kendi evladınla ilgilenmiyorlar” demiştir. Ö2 “bazı aileler var evlatlarıyla ilgilenmiyorlar.” İfade etmiştir.

Tablo 5.10 verilen 2. temaya göre katılımcılar, Ailelerin eğitim öğretim sürecinde zamansız ve aşırı müdahaleleri söz konusu olduğunu belirtmişler. Bu konuda M1 “velilerin müdahalesi var mesela neden öğrencimiz birinci olmuyor diyorlar” demiştir. M2 ise

“veliler tarafından müdahillerimiz var” demiştir. Ö1 *“veliler bazen bizim işimizde müdahileler var”* demiştir. Ö2 *“veliler tarafından işimize müdahileler var”* şeklinde bir görüş ifade etmiştir.

Devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde velilerle ilişkiler açısından karşılaşılan sorunlar için katılımcıların çözüm önerileri:

M1 *“Özel okullarda aynı devlet okullar gibi veliler kendi çocuklarına teşvik etmesi gerekiyor çünkü öğrenciler en çok vaktini evde ve ailesi yanında geçiriyor”* şeklinde bir öneri sunmuştur. M2 ise *“Öğrencilerin problemlerin Okullarda velilerle haftalık toplantı yapması gerekir”* önermiştir.

BÖLÜM VI

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sonucunda elde edilen bulgular yer verilmiştir.

6.1. Sonuç ve Tartışma:

1. Bu bölümde araştırma problemine ilişkin sonuçlar sunulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri, ilgili görüşlerinden şu sonuçlar elde edilmiştir:

A. Devlet okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde fiziki yapı ve donanım açısından karşılaşılan sorunlarla ilgili şu sonuçlar elde edilmiştir:

Katılımcılar, okullarda ders kitabı eksikliği bulunduğunu belirtmekte olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar ders materyallerinin dağıtımı konusunda sorunlar olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar Görsel ve işitsel materyaller sınırlı sayıda bulunmakta olduğunu belirlenmiştir. Hasrat (2010), Afganistan eğitim durumu 2008'de adlı çalışmasının sonucunda okullardaki kitaplar ve materyaller iki açıdan incelenebileceği belirtilmiştir. Birincisi, ülkedeki az sayıda okulda, öğrencilerin ihtiyaç duydukları gibi, özellikle eğitim kitapları almayan, eğitim materyali almadıkları bir kitap kıtlığı var. İkincisi, temel olarak bilimsel ilkelere dayanmayan eğitim materyallerinin ve kitapların kalitesidir. Çalışmasında, incelenen 382 okuldaki kitap yetersizliği belirlemiştir bu bulguya göre büyük ölçüde benzer görüşe sahip oldukları saptamıştır. Nirzoy (2009), Afganistan'da çocukların eğitim ve öğretime adil erişimi (Access of Children to Education in Afghanistan) adlı çalışmasının sonucunda okul yetkilileri tarafından verilen cevaplar, bu araştırmanın kapsadığı tüm okulların yüzde 84'ünün laboratuvar sisteminden yoksun olduğunu ve görüşülen tüm öğrencilerin, yüzde 75.3'ünün bilimsel eğitime erişimi olmadığını göstermektedir. Laboratuvar sistemleri okulların sadece yüzde 16'sında ve görüşülen öğrencilerin hepsinde işlevseldi, yüzde 8.3'ünün laboratuvarlara erişimi vardı. Görüşülen tüm laboratuvarlara

erişimi olan öğrencilerden yüzde 28'i ayda bir kez laboratuvara erişimi olduğunu, yüzde 27,7'sinin ayda iki kez laboratuvara erişimi olduğunu ve yüzde 20'sinin laboratuvara erişimi olmadığını belirtti. Bir ay. Bu, tüm okul yetkilileriyle, yüzde 16'sının öğrencilerinin ayda bir kez laboratuvara erişimi olduğunu, yüzde 52'sinin öğrencilerinin ayda iki kez laboratuvara erişimi olduğunu ve yüzde 12'si öğrencilerinin ayda üç kez laboratuvara erişimi olduğunu belirtti. Öğrencilerin laboratuvarlara erişimi olan bazı okullarda, oradaki tesisler ve ekipmanlar standart bir formatta düzenlenmemiş ve zamanın ihtiyaçları ile orantılı olduğundan öğrencilerin gereksinimlerini karşılayabilir ve eğitim problemlerini çözebilir. Bu rakamlar, öğrencilerin dörtte üçünden fazlasının (yüzde 75) mevcut araştırmanın kapsadığı okullardaki laboratuvarlara erişimi olmadığını göstermekte olduğunu belirtmiştir.

Katılımcılar Sınıflarda öğrenci sayısı fazla olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar yapılan ek sınıflar standartlara uygun olmadığını belirtmiştir. Katılımcılar Okullarda kantin vb. bulunmadığını ve bunun bir sorun olduğunu belirtmiştir. Yahya (2017), Afganistan eğitim sisteminde nitelik sorununun tarihsel, siyasal, ekonomik ve sosyal temelleri adlı çalışmasının sonucunda Afganistan eğitim sistemindeki nitelik sorununun bir diğer nedeninin de ekonomik faktörler olduğu görülmüştür. Bu çerçevede, fakirlik çağdaş eğitimin gelişimi boyunca büyük bir problem olarak eğitimi gölgelediği anlaşılmıştır. Eğitim gelişmesi ve kalitesinin yükselmesi yolunda olan engellerin çoğunun ekonomik yetmezliğe dayandığı anlaşılmıştır. Okul binalarının yetersiz olması, ders kitapları ve diğer eğitim malzemelerinin olmaması, öğretmen maaşlarının yetersiz olması, eğitim kurumları donanımının kötü olması, ailelerin kırtasiye giderlerini karşılayamaması gibi ekonomik etmenlerin Afganistan eğitim sisteminin niteliği üzerinde bir etki gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ekonomik yetmezlik eğitimin gelişimi konusunda halkın rolünü de ciddi bir şekilde kısıtlamıştır. Eğitimin gelişmesi ve kalitesinin yükselmesi konusunda ekonomik açıdan halkın katılımı ve desteği çok zayıf ve yetersiz olması eğitimin sadece devletin görevi olduğu düşüncesini geliştirmiş olduğu anlaşılmıştır. Afganistan eğitim sisteminin ekonomik açıdan uluslararası camiaya ve kuruluşlara bağımlı olması eğitimin gelişmesi önünde diğer bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Kısacası Afganistan çağdaş eğitiminin bir asırlık şekillenme ve gelişme sürecinde devlet ve özel sektörde eğitime yeterli bütçe ayrılmamış ve yeterli yatırımlar yapılmadığı saptanmıştır. Eğitim niteliğini etkileyen faktörler arasında zayıf ekonominin eğitim kalitesine olan olumsuz etkisinin derece ve yüzdeliğini belirlemek zor olsa da bu etkenin diğer bütün etkenlerden daha büyük olduğunu tespit etmiştir.

Katılımcılar Okulların kültürel ve sportif etkinlikleri gerçekleştirmek için mekânları bulunmadığını ifade etmiştir. Katılımcılar spor dersi için gerekli alanlar oluşturulmadığını belirtmektedir.

Nazirzoy (2009), Afganistan'da çocukların eğitim ve öğretime adil erişimi (Access of Children to Education in Afghanistan) adlı çalışmasının sonucunda okuldaki öğrencilerin spora erişimi olmayan tüm görüşülen yetkililerin yüzde 60,5'i okullarında spor alanı olmadığını, yüzde 35,1'inin spor eğitmeni olmadığını, yüzde 1,2'sinin çok az zaman geçirdiğini ve çok az sayıda olduğunu söylemiştir. Okullarda derslerin etkili yapılamadığı, çocuklar spor yapma fırsatlarının olmadığı anlaşılmaktadır.

Hasrat (2010), Afganistan eğitim durumu 2008'de adlı çalışmasında: İse yaptığı araştırmada Bazı okullarda dört temel ve tavanın varlığı gibi öğrencilerin en temel ihtiyaçları bile karşılanamamaktadır. 382 okuldan 144'ü okul, normalde eğitimlerini ilerletmek için en az 1 ila 10 sınıfa ihtiyaç duyacaklarını söyledi. 382 okul arasında, yetkililerinin 50 ders ve daha fazlasına ihtiyaç duyduklarını iddia ettiği okullar vardır. 50 sınıfa duyulan ihtiyaç, böyle bir okulun, eğitim konularını öğretmek ve yönetmek için bir sınıfa sahip olmadan, eğitim ve istenen eğitim durumunu iyileştirmenin mümkün olmadığı en temel olanakları gerektirdiğini ortaya koymakta bulgusuna ulaşmıştır.

B. Araştırma sonuçlarına, birinci alt problemlerine göre özel okullarında görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde okul açısından karşılaşılan sorunlarla ilgili görüşlerinden şu sonuçlar elde edilmiştir:

Katılımcılar, okullarda ders kitabı eksikliği bulunduğunu belirtmektedir. Katılımcılar Kütüphaneler yeterli olmadığını belirtmektedir. Katılımcılar Okulların Spor dersi için gerekli alanlar oluşturulmamış belirtmektedir. Katılımcılar, Özel okulların çoğu kiralık binalarda hizmet vermekte olduğunu (okul olarak tasarlanmamış binalar) belirtmiştir.

2. Araştırma sonuçlarına göre, ikinci alt problemlerine göre Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri ilgili görüşlerinden şu sonuçlar elde edilmiştir:

A. Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlarla ilgili sonuçlar:

Katılımcılar, Öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırmakta güçlük çekilmekte olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, Öğrencileri saldırganlık içeren davranışlar sergilemekte olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada gösterilen yetersizlik nedeniyle bu davranışlar yaygınlaşmadığı belirtmektedir. Katılımcılar, Öğrencilere eğitimsel hedefler kazandırmakta güçlükler söz konusu olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, Öğrencilerin ekonomik durumları yetersiz olduğunu belirtmiştir.

B. Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğrenci açısından karşılaşılan sorunlar ilgili sonuçlar:

Katılımcılar, Öğrenciler sosyal medyadan olumsuz etkilenmekte belirtmiştir. Katılımcılar, mevcut atmosfer öğrencilerin derslere ilgisini çekmede zorluklara neden olmadığını belirtmiştir. Katılımcılar, İçinde buldukları çevre öğrencilerde olumsuz etkiler yaratabilecek özellikler barındırmakta olduğunu belirtmektedir

3. Araştırma sonuçlarına göre üçüncü alt problemlerine, devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlarla ilgili görüşlerinden şu sonuçlar elde edilmiştir:

A. Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar ilgili elde edilen sonuçlar:

Katılımcılar, Ön lisans derecesine sahip öğretmenler arasında ders verme yeterlikleri sınırlı olan öğretmenler bulunduğu belirtmektedir. Katılımcılar, tecrübeli ve yetenekli olan öğretmenlere (başka branşlar da dâhil olmak üzere) aşırı ders yükü verilmekte belirtmiştir. Öğretmenler sınıfa zamanında girmemekte olduğunu belirtmektedir. Katılımcılar Lisans derecesine sahip öğretmenler arasında ders verme yeterlikleri sınırlı olan öğretmenler bulunduğu belirtmiştir. Nazirzoy (2009), Afganistan'da çocukların eğitim ve öğretime adil erişimi (Access of Children to Education in Afghanistan) adlı çalışmasının sonucunda kapsamındaki okullardaki öğretmenlerin eğitim derecesi, görüşülen okul yetkilileri tarafından sağlanan bilgilere dayanarak aşağıdaki gibidir:

Öğretmenlerin yüzde 17'si bakalorya seviyesinin altında eğitim derecesine sahiptir. Benzer şekilde, bu öğretmenlerin yüzde 38,3'ü lisans derecesine sahip, yüzde 26,3'ü eğitim almış. Bakalorya seviyesinin 88 derece üzerinde, yüzde 14'ü lisans derecesi, yüzde 2,5'i

lisans seviyesinin üstünde eğitim derecesi, yüzde 1,7'si master derecesi ve yüzde 0,3'ü master düzeyinin üzerinde eğitim derecesi var belirtmiştir.

Katılımcılar, Öğretmenlerin ders sırasında öğrencilere yeterli ilgi göstermemekte olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar Öğretmenler öğrencilerin karşılayamayacakları düzeyde beklentilerle ders işlemekte olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, Öğretmenler eğitim öğretim sürecinde ortaya koyacakları tutum, davranış ve hizmet niteliğini düzenlenen mevzuat etkili bir şekilde uygulanmamakta belirtmiştir. Yılmaz (2005), Afganistan'da kadının sosyal statüsü ve din eğitimi adlı çalışmasının sonucunda bugün açılmış olan okullarda araç-gereç eksikliği, eğitim-öğretim ortamının son derece kötü olması, ders programındaki anadili eğitiminin boşluğu Afganistan'daki okulların başlıca problemlerindendir, denebilir. Ayrıca doğru din eğitimi verebilecek meslek hocalarına da ihtiyaç olduğu gözlemlenmekte olduğunu ifade etmiştir. Kuzu & Güleçen(2008), Afganistan eğitim sisteminin incelenmesi adlı çalışmalarının sonucunda yeterli seviyede eğitim almadan öğretmen olan personel için hizmet içi kurslar düzenlenmektedir. Bu kurslar vasıtasıyla iş başındaki öğretmenlerin gerekli eğitimi hizmet içi eğitim şeklinde almaları sağlanmaktadır. Ayrıca bütün devlet memurlarına uygulanan İslahatı idari isimli sınav maddi durumu çok kötü olan öğretmenler için hem statü olarak özellikle de ekonomik olarak bir kurtuluş reçetesi olarak görüşüne ulaşımlardır.

B. Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde öğretmen açısından karşılaşılan sorunlar ilgili sonuçlar:

Katılımcılar, farklı Öğretmenler öğrencilerin karşılayamayacakları düzeyde beklentilerle ders işlemekte belirtmiştir. Katılımcılar, Öğretmenlerin derle ilgilenmesi ve tam bir hazırlıkla okula gelmemesi bulunduğu belirtmektedir. Katılımcılar, Öğretmenlik mesleğine sevememek ama mecburiyet için öğretmenlik yapmak bulunduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, Öğretmenlerin ders sırasında öğrencilere yeterli ilgi göstermemekte olduğunu belirtmiştir.

4. Araştırma sonuçlarına göre dördüncü alt problemlerine, Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlarla ilgili görüşlerinden şu sonuçlar elde edilmiştir:

A. Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde müfredat ve ders programı karşılaşılan sorunlarla ilgili elde edilen sonuçlar:

Ders saatleri fazla olduğunu belirtmiştir bu konuda. Katılımcılar, Öğrenciler için ayrılan teneffüs süreleri yeterli değil olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, Fen, Matematik gibi akademik gelişim için önemli olan derslere az önem verilmekte belirtmiştir. Katılımcılar, İkincil derecede önem taşıyan konulara daha fazla zaman ayrılmakta olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, Ders kitaplarında öngörülen müfredat tam olarak takip edilmemekte olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, tatillere ayrılan süreler fazla olduğunu belirtmiştir. Hakim & Haieri (2006), Afganistan eğitim sisteminin yapısının incelenmesi adlı çalışmalarının sonucunda eski bir eğitim sistemi olan Afgan eğitim sistemi göz önüne alındığında, farklı düzeylerde öğrenciler ve öğrenciler için birçok sorun yaratır. Okul öğretmenlerinin ve üniversite öğretmenlerin düşük maaşları, merkezi bir sistem, öğretmenler için kapasite geliştirme programlarının eksikliği, okul öğretmenlerinin yetersizliği, ilköğretimin bulunmaması ve aşırı öğretim gibi faktörler, öğretim kalitesini ve genel eğitim sistemini olumsuz yönde etkileyebilmesi Olduğunu ifade etmişlerdir.

B. Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde müfredat ve ders programı açısından karşılaşılan sorunlar ilgili sonuçlar:

Katılımcılar, Ders saatleri fazla olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, Fen, Matematik gibi akademik gelişim için önemli olan derslere az önem verilmekte belirtmiştir. Katılımcılar, Müfredat sistemi çok eski ve mevcut durumda etkili olmadığını bir sorun belirtmiştir.

5. Araştırma sonuçlarına göre beşinci alt problemlerine, Devlet okullarında ve özel okullarda görev yapan okul müdürlerine ve öğretmenlere göre okul yönetiminde velilerle ilişkileri açısından karşılaşılan sorunlarla ilgili görüşlerinden şu sonuçlar elde edilmiştir:

A. Devlet okullarında görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde velilerle ilişkileri karşılaşılan sorunlarla ilgili elde edilen sonuçlar:

Katılımcılar, Öğrencilerin ailevi problemleri öğrenme motivasyonlarını olumsuz etkilemekte belirtmiştir. Katılımcılar, ailelerin eğitim öğretim sürecinde zamansız ve aşırı

müdahaleleri söz konusu olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, velilerin çocukları ile yeterince ilgilenmemekte bir sorun belirtmiştir.

B. Özel okullarda görev yapan müdürlere ve öğretmenlere göre okul yönetiminde velilerle ilişkiler açısından karşılaşılan sorunlar ilgili sonuçlar:

Katılımcılar, velilerin çocukları ile yeterince ilgilenmemekte bulunduğunu belirtmiştir. Katılımcılar, Ailelerin eğitim öğretim sürecinde zamansız ve aşırı müdahaleleri söz konusu olduğunu belirtmişler

6.2.Öneriler

Uygulayıcılara yönelik öneriler:

1. Fen bilimleri, Matematik gibi akademik gelişim için önemli olan derslere fazla önem verilmelidir.
2. Öğretmenlik mesleğine yetenekli öğretmenleri ve öğretmenliği sevenleri işe almak önem taşımaktadır. Ayrıca öğretmenlerin hizmet içi eğitim yoluyla geliştirilmesi gerekmektedir.
3. Çağdaş standartlar dikkate alınarak okulların fiziki yapılarına yatırım yapılmalıdır.
4. Konferans salonları, kantin, kültürel ve sportif etkinlikler için gerekli alanlar devlet tarafından yapılmalıdır.
5. Öğrencilere eğitimsel hedefler kazandırmak için modern yöntemlerle eğitim verilmelidir.
6. Ders müfredatının yeniden çağdaş bulgular ışığında hazırlanması gerekmektedir.

Araştırmacılara yönelik öneriler:

1. İlkokullarda ve ortaokullarda görev yapan yöneticiler ve öğretmenlerin sorunları incelemelidir.
2. Araştırma daha geniş bir örneklem grubuyla nicel çalışma ile tekrarlanarak, okul yönetiminde karşılaşılan sorunlar, daha iyi anlaşılabilmesi açısından da yararlı olacaktır.
3. Öğrencilerin ilkökul, ortaokul ve lise dönemlerinde karşılaşılan sorunlar incelenebilir.
4. Farklı branş öğretmenler ile ilgili nitel, nicel araştırmalar yapılabilir.
5. Özel okulların ve devlet okulların karşılaştırmakla ilgili nicel ve nitel araştırmalar yapılabilir.

6. Öğretmenlerin öğrencilerin karşısında davranışları ile ilgili araştırma yapılmalı.

KAYNAKÇA

- Afganistan Anayasası. (Kasım 2004). *Afganistan Remi Gazetezi, Afganistan Anayasası*. Kabil: Devlet Matbası Kanunı Asası Afganistan (constitution of islamic republic of afganistan).
- Afganistan Eğitim Bakanlığı, (2010). *Plan-ı Estratejik Milli Maarif-i Afganistan, 2010-2014. Afganistan Eğitimi Milli Stratejik Planı 2010-2014*. Kabil: Afganistan Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Afganistan Eğitim Bakanlığı, 2017. *Temel İlköğretim, orta öğretim ve lise Eğitim Planı 2012*. Kabil: Reyasat Omomi Shorai Elmi.
- Afganistan Eğitim Bakanlığı, (2017). *Plan-ı Estratejik Milli Maarif-i Afganistan, 2017-2021. Afganistan Eğitimi Milli Stratejik Planı 2010-2014*. Kabil: Afganistan Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Afganistan Eğitim Bakanlığı. (june 2014). Education For All .. Kabul : Islamic Republic of Afghanistan ministry of education. department of planning and evaluation
- Afganistan Eğitim Bakanlığı, Ders Müfredatı (2003). *Eğitim Bakanlığı Bileşim Ve Çeviri Anabilim Dali, İlkokul Ve Ortaokul Öğrenimi. The Curriculum Framework for Primary and Secondary Education Afghanistan*. <https://www.academia.edu/2914344/> adresinden alındı
- Afganistan Resmi Gazetesi, (2012). *Kanun-i Maarif Afganistan (Afganistan Eğitim Yasası ,2012). afganistan education law* .Kabil: Devlet Matbaası
- Afganistan Merkez İstatistik Kurumu, (2017). *Salnama-i Ehsayavi 1396* (republic of afganistan central statistic organization). Kabil: Merkez İstatistik Kurumu Yayınları. <http://cso.gov.af/en> adresinden alındı
- Askaryan, M. (2003). *Örgüt Ve Eğitim Yönetimi 12. baskı* (سازمان و مدیریت آموزش و پرورش). Tehran : Moeen Yayınları.
- Başaran. (1996). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Yargi Matbasi.

- Başaran, İ. E. (1983). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Kadioğlu.
- Başaran, I. E. (1988). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Kizilay P.K. 77.
- Çağlayan, A. (2003). *İlköğretimlerde Eğitimde Yönetim, Yönetimde Kaklite*. İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- Can, P. D. (2002). *Organizasyon ve Yönetim 6. Baskı* . Ankara: Siyasal Kitabevi.
- CIA, (2018). *central intelligence agency*. cia. gov/library/publications: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/af.html>. adresinden 15.04.2019 tarihinde indirildi.
- Daft, R. L. (2015). *Kuramları ve Tasarımını Anlamak, onuncu basımdan çeviri*. (Understanding the Theory and Design of Organizations) tenth edition. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Eren, P. D. (2013). *Yönetim ve Organizasyon (çağdaş ve küresel yaklaşımlar)*. İstanbul : Beta Basım Yayın .
- Gibson, J. L., Ivancevich, J., & Donnelly, Jr, J. (2000). *Organizations Behavior, structure, processes 10th edition* . New York : McGraw-Hill.
- Gürüz, P. D., & Gürel, D. (2009). *Yönetim ve organanyasyon Bireyden Örgütte, Fikirden Eyleme*. ankara : Nobel Yayın Dağıtım.
- Hakim, R., & Haideri , A. (2006). *Afganistan eğitim sisteminin yapısının incelenmesi*. Kabil, Afganistan : Afganistan Özgür ve Adil Seçim Enstitüsü .
- Hasrat, M. H. (2010). *Afganistan eğitim durumu 2008'de (وضعیت تعلیم و تربیه افغانستان طی سال ۱۳۸۷)*. Kabil : Afganistan Bağımsız İnsan Hakları Komisyonu Matbası (کمیسیون حقوق (بشر افغانستان).
- Hoy, w. K., & Miskel, C. (2015). *Educational administration theory, rerearch and practice*. (Eğitim yönetimi Teori, Araştırma, ve Uygulama) . Ankara : Nobel Akademik Yayıncılık.
- İlgar, L. (2000). *Eğitim yönetimi, okul yönetimi, sınıf yönetimi*. istanbul: Beta yayınları .
- Kamali, S. M. (2004). *Liderlik ve eğitim yönetimi*. Tehran : Yasteroon.

- Kazu, İ. Y., & Güleçen, S. (2008). *Afganistan Eğitim Sisteminin İncelenmesi*. Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü – Elazığ.
- March, J. G., & Simon, H. A. (1975). *Örgütler*. Ankara: Sevinç Matbası.
- Nazirzoy , D. (2009). *(Afganistan'da Çocukların Eğitim ve Öğretime Adil Erişimi)*.Access of Children to Education in Afghanistan. Kabul: Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC) Afganistan İnsan Hakları Bağımsız Kuruluşu Yayınları.
- Samady, S. R. (2013). *Changing profile of education in Afghanistan*. Alman Uluslararası Eğitim Araştırmaları Enstitüsü.
- Sherani, K. S. (2014). *Public and private schools in afghanistan (Comparing some aspects of public and private schools in Kabul city)*.
- Şişman, D. M. (1994). *Örgüt Kültürü*. T.C Anadolu Üniversitesi Yayınları eğitim fakültesi yayınları no39.
- Taymaz, P. H. (2007). *Okul yönetimi okul yöneticisinin iş alanları, alanlara giren işleri, işlerin işlemleri, işlem basamakları*. Ankara: Pegem A .
- Unesco. (2017). *Enhancement Of Literacy In Afghanistan* . Kabul : UNESCO (united nation educational, scientific and cultural organization) www.unesco.org 2017 (04.25.2019de alınmıştır). <http://www.unesco.org/new/en/kabul/education/youth-and-adult-education/enhancement-of-literacy-in-afghanistan-iii/> adresinden alındı
- Unicef. (2013). *Child notice afghanistan 2013 (child rights info on afghanistan)*. Netherlands: Unicef Unite for Children.
- Wardak, G. a. (2016). *sair tarikhı maarif afghanistan*. kabil: Afganistan Eğitim Bakanlığı Yayınlar ve Bilgi Dairesi Başkanlığı. Afganistan Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Yahya, S. R. (2017). *Afganistan Eğitim Sisteminde Nitelik Sorununun Tarihsal, Siyasal, Ekonomik Ve Sosysl Temelleri (The Historical, Political, Ekonomik And Social Bases Of Qualification Issues In Education System Of Afghanistan)*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabil Dalı (Yüksek Lisans Tezi).
- Yıldırım, P. D., & Şimşek, P. (2006). *Sosyal bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara.

Yıldırım, p. D., & Şimşek, P. D. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. ankara.

Yıldırım, p. D., & Şimşek, P. D. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: seçkin.

Yılmaz, A. (2005). *Afganistan 'Da Kadının Sosyal Statüsü ve Din Eğitimi*. Isparta (Süleyman Demirel Üniversitesi) yüksek lisans tezi .

7. EKLER

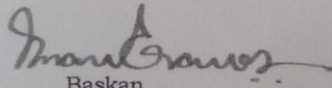
T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
KARAR

Toplantı Tarihi : 17/12/2018

Karar Sayısı : 168

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi **Prof. Dr. Ali SABANCI**'nin danışmanlığını, **Ramish ASIFI**'nin araştırmacılığını üstlendiği, "Okul Yönetiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Nelerdir?" başlıklı tez çalışması kapsamında kullanılacak olan mülakat çalışmasının uygunluğunun görüşülmesi istemi.

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi **Prof. Dr. Ali SABANCI**'nin danışmanlığını, **Ramish ASIFI**'nin araştırmacılığını üstlendiği, "Okul Yönetiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Nelerdir?" konulu mülakat çalışmasının, fikri hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğun başvurucaya ait olmak üzere, proje süresince uygulanmasının etik olarak **uygun olduğuna** oy birliği ile karar verilmiştir.

Başkan
Prof. Dr.
Osman ERAVŞAR

Üye
Prof. Dr. (bulunmadı)
Ahmet BAYANER

Üye
Prof. Dr.
Hilmi DEMİRKAYA

Üye
Prof. Dr. (bulunmadı)
Mustafa ŞEKER

Üye
Prof. Dr. B. Özdemir
Bahattin ÖZDEMİR

Üye
Prof. Dr.
Adnan DÖNMEZ

Üye
Prof. Dr.
Abdullah KARAÇĖ

Soru Formu

Sayın Okul Müdürü

Sizi okul yönetiminde karşılaşılan sorunları belirlemek amacıyla yürüttüğüm “Afganistanda okul müdürlerinin ve öğretmenlerin görüşlerine göre ilk ve orta öğretim okullarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri” adlı araştırmaya davet ediyoruz.

Kabul etmeniz halinde, araştırmacı tarafından hazırlanan sorular çerçevesinde sizinle yaklaşık olarak 30-35 dakika sürecek bir görüşme yapılacaktır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için görüşmenin içtenlikle gerçekleşmesi önemlidir.

Bu görüşmeden elde edilecek veriler sadece bilimsel olarak kullanılacak ve kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır, elde edilen veriler ve kişisel bilgileriniz araştırma amacı dışında kimseyle paylaşılmayacaktır.

Eğer araştırmayla ilgili sorularınız varsa araştırmacıya şimdi sorabilirsiniz veya sonrasında ihtiyaç duyarsanız ahramish@yahoo.com e-posta adresinden araştırmacıya ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Zamanı verimli kullanabilmek, görüşme sonrasında veriler üzerinde daha kolay çalışabilmek için sizce de uygunsa görüşmeyi kaydetmek istiyorum.

Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahibsiniz. İstemeniz halinde yapılan kayıtlar, görüşme tutanakları silinecek ve/veya tarafınıza iade edilecektir.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Ramesh ASIFI

Araştırmacı

Prof. Dr. Ali SABANCI

Araştırma Danışmanı

**Okul yönetiminde karşılaşılan sorunlar hakkında Okul Müdürlerinin
Görüşleri**

Demografik Bilgiler

<i>Görüşme Yapılan:</i>		<i>Görüşme Yapan :</i>	
() K () E		<i>Tarih/Saat:</i>	
<i>Yaşı:</i>	<i>Eğitimi:</i>	<i>Branşı:</i>	
<i>Bu okuldaki çalışma</i>	<i>Meslekteki</i>	<i>Yöneticilikteki</i>	

1. Okulunuz kitap, masa, bilgisayar masası vb gibi ders materyalleri açısından eksiksiz mi? Değil mi?
2. Okulunuzun binası ve sınıfları düzenli ve standart mi? Değil mi?
3. Eğitim Bakan'ından verilmiş müfredatı doğru ve düzgün olarak uygulanır mı? Uygulanmaz mı?
4. Öğrencilerle ilgili hangi disiplin sorunlara karşılaşılmaktadır?
5. Alanınızla ilgili bir branşta çalışıyor musunuz? Yoksa farklı bir branşta?
6. Eğitiminiz hangi seviyede?
7. Öğretmen ve çalışanlarınızı sorun çıkarmasında veya başarılı olduğunda nasıl teşvik veya cezalandırıyorsunuz?
8. Farklı bir branşlı öğretmenlerle ilgili ne düşünüyorsunuz? Acaba okulunuzda farklı branşlı öğretmenler var mı?
9. Okulunuzda öğretmenler ve çalışanlar tarafından kural çiğnemesini hiç gördünüz mü? Görmediniz mi?
10. Okulunuzun yönetmenliğinde dışarıdan müdahaleler oluyor mu?
11. Yüksek rütbeli memurlarla işbirliğiniz nasıl?
12. Güvenlik açısından okul çevresinde hangi sorunları ve tehditlerle karşılaşılmaktadır? Bir sorun çıkmasında hangi örgütler sizinle işbirliği edecek?
13. Okul müdürlerin sorunları çözmesinde bir öneri veya fikriniz var mı?

Okul M¼d¼rleri Katılımı İçin İzin Formu

Bu formdaki imzam Ramesh ASIFI tarafından y¼r¼t¼len ‘‘Afganistanda okul m¼d¼rlerinin ve ¼ğretmenlerin g¼r¼şlerine g¼re ilk ve orta ¼ğretim okullarında karşılaşılın sorunlar ve ç¼z¼m ¼nerileri’’ adlı araştırmaya katılmayı kabul ettiğimi g¼sterir.

Ayrıca bu araştırmaya katılmakla aşığıda belirtilenleri anladığımı da beyan ederim.

1. Ben araştırmaya için bir g¼n¼ll¼y¼m ve istediğim zaman bu araştırmadan çekilebilirim.
2. Araştırmada fiziksel ve psikolojik bir zarar içeren hiçbir risk yoktur.
3. Araştırmada vereceğim bilgiler gizli olacaktır ve b¼t¼n veriler araştırmacılar tarafından toplanıp analiz edilecek ve araştırmaya dışında kesinlikle kullanılmayacaktır.
4. Araştırmaya bittikten sonra istediğim takdirde araştırmaya bir ¼zetini alabileceğim.
5. Araştırmada vereceğim bilgilere dayalı sonuçların bilimsel ortamlarda tartışılmasına ve yayınlanmasına izin veriyorum.
6. G¼r¼şmenin kaydedilmesine izin veriyorum.

Araştırmaya hakkında bilgilendirildim, g¼n¼ll¼ olarak bu araştırmaya kapsamında yapılacak olan g¼r¼şmeye katılmayı kabul ederim.

Tarih
İmzaAd-Soyad

Sayın okul öğretmeni

Sizi okul yönetiminde karşılaşılan sorunları belirlemek amacıyla yürüttüğüm “Afganistan’da okul müdürlerinin ve öğretmenlerin görüşlerine göre ilk ve orta öğretim okullarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri” adlı araştırmaya davet ediyoruz.

Kabul etmeniz halinde, araştırmacı tarafından hazırlanan sorular çerçevesinde sizinle yaklaşık olarak 30-35 dakika sürecek bir görüşme yapılacaktır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için görüşmenin içtenlikle gerçekleşmesi önemlidir.

Bu görüşmeden elde edilecek veriler sadece bilimsel olarak kullanılacak ve kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır, elde edilen veriler ve kişisel bilgileriniz araştırma amacı dışında kimseyle paylaşılmayacaktır.

Eğer araştırmayla ilgili sorularınız varsa araştırmacıya şimdi sorabilirsiniz veya sonrasında ihtiyaç duyarsanız ahramish@yahoo.com e-posta adresinden araştırmacıya ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Zamanı verimli kullanabilmek, görüşme sonrasında veriler üzerinde daha kolay çalışabilmek için sizce de uygunsa görüşmeyi kaydetmek istiyorum.

Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. İstemeniz halinde yapılan kayıtlar, görüşme tutanakları silinecek ve/veya tarafınıza iade edilecektir.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Ramesh ASIFI

Araştırmacı

Prof. Dr. Ali SABANCI

Araştırma Danışmanı

**Okul yönetiminde karşılaşılan sorunlar hakkında Okul öğretmenlerin
Görüşleri**

Demografik Bilgiler

<i>Görüşme Yapılan:</i>		<i>Görüşme Yapan :</i>	
() K () E		<i>Tarih/Saat:</i>	
<i>Yaşı:</i>	<i>Eğitimi:</i>	<i>Branşı:</i>	
<i>Bu okuldaki çalışma</i>	<i>Meslekteki</i>	<i>Yöneticilikteki</i>	

1. Okulunuz kitap, masa, bilgisayar masası vb gibi ders materyalleri açısından eksiksiz mi? Değil mi?
2. Okulunuzun binası ve sınıfları düzenli ve standart mi? Değil mi?
3. Eğitim Bakan'ından verilmiş müfredatı doğru ve düzgün olarak uygulanır mı? Uygulanmaz mı?
4. Öğrencilerle ilgili hangi disiplin sorunlara karşılaşılmaktadır?
5. Alanınızla ilgili bir branşta çalışıyor musunuz? Yoksa farklı bir branşta?
6. Eğitiminiz hangi seviyede?
7. Öğretmen ve çalışanlarınızı sorun çıkarmasında veya başarılı olduğunda nasıl teşvik veya cezalandırıyorsunuz?
8. Farklı bir branşlı öğretmenlerle ilgili ne düşünüyorsunuz? Acaba okulunuzda farklı branşlı öğretmenler var mı?
9. Okulunuzda öğretmenler ve çalışanlar tarafından kural çiğnemesini hiç gördünüz mü? Görmediniz mi?
10. Okulunuzun yönetmenliğinde dışarıdan müdahaleler oluyor mu?
11. Yüksek rütbeli memurlarla işbirliğiniz nasıl?
12. Güvenlik açısından okul çevresinde hangi sorunları ve tehditlerle karşılaşılmaktadır? Bir sorun çıkmasında hangi örgütler sizinle işbirliği edecek?
13. Okul müdürlerin sorunları çözmesinde bir öneri veya fikriniz var mı?

Okul öğretmenleri Katılımı İçin İzin Formu

Bu formdaki imzam Ramesh ASIFI tarafından yürütülen “Afganistanda okul müdürlerinin ve öğretmenlerin görüşlerine göre ilk ve orta öğretim okullarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri” adlı araştırmaya katılmayı kabul ettiğimi gösterir.

Ayrıca bu araştırmaya katılmakla aşağıda belirtilenleri anladığımı da beyan ederim.

7. Ben araştırma için bir gönüllüyüm ve istediğim zaman bu araştırmadan çekilebilirim.
8. Araştırmada fiziksel ve psikolojik bir zarar içeren hiçbir risk yoktur.
9. Araştırmada vereceğim bilgiler gizli olacaktır ve bütün veriler araştırmacılar tarafından toplanıp analiz edilecek ve araştırma dışında kesinlikle kullanılmayacaktır.
10. Araştırma bittikten sonra istediğim takdirde araştırmanın bir özetini alabileceğim.
11. Araştırmada vereceğim bilgilere dayalı sonuçların bilimsel ortamlarda tartışılmasına ve yayınlanmasına izin veriyorum.
12. Görüşmenin kaydedilmesine izin veriyorum.

Araştırma hakkında bilgilendirildim, gönüllü olarak bu araştırma kapsamında yapılacak olan görüşmeye katılmayı kabul ederim.

Tarih
İmzaAd-Soyad

مدیر صاحب محترم!

در این فورم شما را دعوت میکنم برای مصاحبه و پاسخگویی سوالات در باره تحقیق تحت عنوان (مشکلات مکاتب در افغانستان و پیشنهادات برای راه حل آن از دیدگاه مدیران و معلمان مکاتب) هدف این تحقیق پیدا کردن مشکلات در باره مکاتب و پیشنهادات برای راه های حل ان میباشد.

اگر موافقت کنید، این مصاحبه 30 تا 35 دقیقه با شما در چارچوب سوالات آماده شده توسط محقق برگزار خواهد شد. شرکت شما در این تحقیق صرفا داوطلبانه میباشد، ضرورت پنداشته میشود که این مصاحبه با صراحت انجام شود تا تحقیق به هدف مطلوب دست یابد. اطلاعات بدست آمده از این مصاحبه فقط از لحاظ علمی مورد استفاده قرار می گیرد و اطلاعات شخصی شما محرمانه حفظ خواهد بود و به اشتراک گذاشته نخواهد شد.

اگر سؤالی در مورد این تحقیق دارید، می توانید فعلا از محقق بپرسید یا اگر بعدا سؤالی پیش میاید میتوانید با ایمیل ادرس محقق ahramish@yahoo.com تماس بگیرید. اگر خواهان نتیجه تحقیق هستید لطفا محقق را در جریان بگذارید تا بعد از تکمیل شدن تحقیق نتایج را با شما به اشتراک بگذارد. اگر برای شما مشکلی نباشد برای بکار گیری از اطلاعات مصاحبه از طرف محقق ضبط میگردد با خواندن و تایید این فرم، شما موافقت میکنید که در این مطالعه شرکت کرده اید.

از همکاری شما سپاسگزارم

استاد رهنما

محقق

پروفیسور دوکتور علی سبابانجی

رامش آصفی

پرسشنامه

1. آیا مکتب شما از نظر وسایل و مواد درسی مکمل است مانند کتاب، میز، چوکی صنوف کمپیوتر، لابراتوار و غیره؟
2. آیا تعمیر و صنف های منظم و معیاری را دارا میباشید؟
3. آیا نصاب تعلیمی داده شده از طرف وزارت معارف بشکل درست و دقیق آن تطبیق میگردد؟
4. مکتب شما چه نوع مشکلات انطباطی در قبال شاگردان دارد؟
5. آیا مربوط به رشته خود کار میکنید یا که خلاف رشته؟
6. درجه تحصیلی شما چقدر است؟
7. برای تشویق و یا بروز مشکل در قبال کارمندان و معلمین شما، چه نوع مکافات و مجازات در نظر گرفته میشود؟
8. نظر شما در باره معلمین خلاف رشته چی است آیا در مکتب شما معلمین خلاف رشته وجود دارد؟
9. آیا گاهی قانون شکنی از طرف کارکنان و معلمین مکتب مشاهده شده است؟
10. آیا در مدیریت مکتب دخالت های بیرونی و زورمندان وجود دارد؟
11. هماهنگی و همکاری شما با مقامات بلند رتبه و امرین مستقیم شما چگونه است؟
12. در بخش امنیتی و محیط مکتب با چه نوع مشکلات و تهدید ها روبرو هستید، در صورت بروز مشکل کدام ارگان ها با شما همکاری دارد؟
13. آیا کدام نظر و یا پیشنهاد برای بهبودی مشکلات فرا راه مدیران مکاتب دارید؟

استاد محترم!

در این فورم شما را دعوت میکنم برای مصاحبه و پاسخگویی سوالات در باره تحقیق تحت عنوان (مشکلات مکاتب در افغانستان پیشنهادات برای راه حل آن از دیدگاه مدیران و معلمان مکاتب) هدف این تحقیق پیدا کردن مشکلات در باره مدیریت مکاتب و پیشنهادات برای راه های حل آن میباشد.

اگر موافقت کنید، این مصاحبه 30 تا 35 دقیقه با شما در چارچوب سوالات آماده شده توسط محقق برگزار خواهد شد. شرکت شما در این تحقیق داوطلبانه میباشد، ضرورت پنداشته میشود که این مصاحبه با صراحت انجام شود تا تحقیق به هدف مطلوب دست یابد. اطلاعات بدست آمده از این مصاحبه فقط از لحاظ علمی مورد استفاده قرار می گیرد و اطلاعات شخصی شما محرمانه حفظ خواهد بود و به اشتراک گذاشته نخواهد شد.

اگر سؤالی در مورد این تحقیق دارید، می توانید فعلا از محقق بپرسید یا اگر بعدا سؤالی پیش میاید میتوانید با ایمیل ادرس محقق ahramish@yahoo.com تماس بگیرید. اگر خواهان نتیجه تحقیق هستید لطفا محقق را در جریان بگذارید تا بعد از تکمیل شدن تحقیق نتایج را با شما به اشتراک بگذارد. اگر برای شما مشکلی نباشد برای بکار گیری از اطلاعات مصاحبه از طرف محقق ضبط میگردد با خواندن و تایید این فرم، شما موافقت میکنید که در این مطالعه شرکت کرده اید.

از همکاری شما سپاسگزارم

استاد رهنما

محقق

پروفیسور دوکتور علی سبابانجی

رامش آصفی

پرسشنامه

14. آیا مکتب شما از نظر وسایل و مواد درسی مکمل است مانند کتاب، میز، چوکی صنوف کمپیوتر، لابراتوار و غیره؟
15. آیا تعمیر و صنف های منظم و معیاری را دارا میباشید؟
16. آیا نصاب تعلیمی داده شده از طرف وزارت معارف بشکل درست و دقیق آن تطبیق میگردد؟
17. مکتب شما چه نوع مشکلات انطباطی در قبال شاگردان دارد؟
18. آیا مربوط به رشته خود کار میکنید یا که خلاف رشته؟
19. درجه تحصیلی شما چقدر است؟
20. برای تشویق و یا بروز مشکل در قبال کارمندان و معلمین شما، چه نوع مکافات و مجازات در نظر گرفته میشود؟
21. نظر شما در باره معلمین خلاف رشته چی است آیا در مکتب شما معلمین خلاف رشته وجود دارد؟
22. آیا گاهی قانون شکنی از طرف کارکنان و معلمین مکتب مشاهده شده است؟
23. آیا در مدیریت مکتب دخالت های بیرونی وجود دارد؟
24. هماهنگی و همکاری شما با مقامات بلند رتبه و امرین مستقیم شما چگونه است؟
25. در بخش امنیتی و محیط مکتب با چه نوع مشکلات روبرو هستید، در صورت بروز مشکل کدام ارگان ها با شما همکاری دارد؟
26. آیا کدام نظر و یا پیشنهاد برای بهبودی مشکلات فرا راه مدیران مکاتب دارید؟

8. Öz Geçmiş

Kişisel belgeler:

Adı:	Ramesh
Soyadı:	Asifi
Doğum yeri:	Kabil, Afganistan
Doğum tarihi:	08.07.1985

Eğitim durumu:

Lise:	Saidal Nasery, Kabil Afganistan 2003
Lisans:	Kabil üniversitesi, Psikoloji ve Eğitim Bilimleri, Kabil Afganistan 2011
Yüksek lisans:	Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi /Antalya Türkiye 2019

İş deneyimi :

Afganistan Kırsal rehabilitasyon ve kalkınma bakanlığı
MEB, Afganistan milli eğitim bakanlığı

Diller: Farsça, Türkçe, İngilizce

İletişim:

Eposta adresi: Ahramish@yahoo.com

OKUL YÖNETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLER NELERDİR

ORJINALLIK RAPORU

% 11	% 7	% 3	% 9
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Inonu University Öğrenci Ödevi	% 2
2	Submitted to Girne American University Öğrenci Ödevi	% 2
3	yazmakh.com İnternet Kaynağı	% 1
4	Submitted to TechKnowledge Turkey Öğrenci Ödevi	% 1
5	Submitted to Istanbul Aydın University Öğrenci Ödevi	% 1
6	eytpe210.wikispaces.com İnternet Kaynağı	<% 1
7	slideplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	Submitted to Akdeniz University Öğrenci Ödevi	<% 1

Prof. Dr. Ali SABANCI